

แนวทางการพัฒนาการตั้งถิ่นฐานใหม่ในเขตบึงบอระเพ็ด

ความสำคัญของบึงบอระเพ็ดที่มีต่อระดับจังหวัดและระดับภาค

บึงบอระเพ็ดเป็นบึงน้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดของประเทศไทย ในอดีตเมื่อยังไม่มีการสร้างเขื่อนเก็บกักน้ำ เมื่อดึงดูคุน้ำหลาก น้ำจะไหลท่วมทุ่งภาคกลางตั้งแต่จังหวัดนครสวรรค์ลงมาทำให้ปลาที่อยู่ในบึงบอระเพ็ดไหลออกมาแพร่กระจายไปทั่ว เป็นการขยายพันธุ์ปลาที่ดีที่สุดตามธรรมชาติ แต่เมื่อมีการสร้างเขื่อน น้ำจะท่วมน้อยลงเหลือเพียงบางปี เทาที่ปรากฏจะมีน้ำท่วมในเขตที่ลุ่มภาคกลางประมาณ 5-7 ปี ต่อครั้งเท่านั้น จำนวนปลาที่อยู่ในแหล่งน้ำธรรมชาติเริ่มลดน้อยลง เพราะเขื่อนโคขวางกั้นไม่ให้ปลาขึ้นไปวางไข่แพร่พันธุ์ได้ บึงบอระเพ็ดก็ได้ถูกกำหนดให้ทำหน้าที่สำคัญคือ เป็นแหล่งเพาะเลี้ยงปลาน้ำจืด แทนการเป็นแหล่งแพร่พันธุ์โดยธรรมชาติที่เป็นมาในอดีต ความจำเป็นที่จะต้องทำนุบำรุงรักษาแหล่งน้ำนี้ให้เป็นแหล่งผลิตอาหารโปรตีนราคาถูกมีมากขึ้น ถ้าเราไม่รีบพัฒนาบึงบอระเพ็ด ในอนาคตเราอาจจะได้เห็นพื้นที่นี้เป็นพื้นที่ที่เคยเป็นบึงเท่านั้น อย่างเช่นบึงต่าง ๆ ที่ไม่มีการพัฒนาป้องกันให้ยังคงสภาพเป็นแหล่งน้ำอยู่ ต้องประสบกับการตื้นเขิน กลายสภาพเป็นที่ดินไปในที่สุด

เท่าที่เป็นมาแล้ว พื้นที่รอบบึงบอระเพ็ด ได้มีการเข้าจับจองตั้งถิ่นฐานเป็นชุมชนใหญ่ มีการใช้พื้นที่ทำประโยชน์ด้านการเกษตรกรรม ยังผลให้เกิดการทับถมของดิน บึงจึงตื้นเขิน พื้นที่น้ำลดลงอย่างมาก แมวว่าจะได้มีการพยายามพัฒนา แต่เนื่องจากขนาดเนื้อที่กว้างขวาง และยังไม่มีการยอมรับเป็นทางการว่าบึงบอระเพ็ดเป็นแหล่งน้ำใหญ่ที่สำคัญ ไม่เพียงแต่ระดับจังหวัดหรือภาคเท่านั้น แต่ยังมีสำคัญในระดับชาติอีกด้วยในด้านการจะเป็นแหล่งผลิตอาหารโปรตีน การพัฒนาและการบำรุงรักษาจึงทำได้แต่เพียงการกำจัดวัชพืชเท่านั้น ไม่มีนโยบายหรือโครงการใดที่จะมารองรับความสำคัญของบึงบอระเพ็ดโดยตรง

นอกจากจะเป็นแหล่งผลิตอาหารโปรตีนซึ่งถือว่า ในอนาคตหน้าที่นี้จะเป็นหน้าที่สำคัญที่สุดของบึงบอระเพ็ดแล้ว ในฐานะที่บึงบอระเพ็ดเป็นแหล่งน้ำขนาดใหญ่ พื้นที่รอบบึงบางส่วนเป็นที่ลุ่มน้ำขัง มีวัชพืชพืชพวก กก อ้อ กอพง กอแขม อยู่มาก เป็นที่อาศัยของนกน้ำต่าง ๆ บึงบอระเพ็ดจึงมีความสำคัญในด้านของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ทั้งในด้านของการชมทิวทัศน์ทางน้ำและการมาศึกษาชีวิตของนกน้ำต่าง ๆ ซึ่งหากดูโดยยากในพื้นที่อื่นและทางกราก็เห็นความสำคัญนี้จึงกำหนดให้บริเวณรอบบึงบอระเพ็ดเป็นแหล่งสงวนพันธุ์นกน้ำ เรียกว่าอุทยานนกน้ำ ที่น่าสนใจมาก และอยู่ในฐานะที่มีศักยภาพเป็นแหล่งท่องเที่ยวสูง ควรแก่การพัฒนาให้บริเวณนี้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของภาคนี้ไค่อย่างคิ

สำหรับโครงการทำถนนวงแหวนรอบบึงบอระเพ็ดจะเป็นโครงการที่สามารถจะส่งเสริมหน้าที่และความสำคัญของบึงบอระเพ็ดไค่ทั้ง 2 ประการ คิ่คือ เมื่อสร้างถนนวงแหวนจะทำให้พื้นที่น้ำกว้างขึ้น เป็นประโยชน์ในการมีเนื้อที่เพาะเลี้ยงปลามาอีก และการสร้างถนนจะทำให้การเข้าถึงบึงบอระเพ็ดทำได้สะดวกมาก เป็นผลในด้านการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวสามารถเข้าชมบริเวณไค่สะดวกกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน จำนวนนักท่องเที่ยวก็คาดว่าจะสูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้แกสภาพเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดไค่อย่างคิ่ ดังนั้นการพัฒนาบึงบอระเพ็ดไค่ด้วยการทำถนนวงแหวนจึงเป็นสิ่งที่น่าจะทำ ถึงแม้ว่าการทำถนนวงแหวนจะมีผลกระทบถึงประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตนี้ไค่โดยจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการตั้งถิ่นฐานใหม่ ก็ยังคงเป็นโครงการที่ควรจะทำไค่เพราะถึงไค่อย่างไรก็ตาม การจัดชุมชนใหม่ก็ไค่เป็นสิ่งที่ทำให้ไค่ได้ประโยชน์ทั้งประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตนี้ ในด้านของการไค่ที่ดินของรัฐบาลเพื่อการใช้ประโยชน์ไค่อย่างถูกต้องทั้งทางคานกฎหมายและลักษณะการใช้ที่ดินและทั้งกรมประมง ในด้านของความสามารถควบคุมการใช้ที่ดินและการป้องกันมลพิษไม่ให้ไหลลงสูบึงบอระเพ็ด

ความจำเป็นที่ไค่ต้องมีการจัดชุมชนใหม่

ถึงแม้ว่าการตั้งถิ่นฐานในเขตรอบบึงบอระเพ็ดมีมานาน ก่อนที่จะประกาศเป็นเขตสงวนของกรมประมง และส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นชุมชนดาว (นอกจากบริเวณที่อยู่ติดกับบึงที่ไค่มีการเปลี่ยนแปลงบ้าง) แต่เมื่อพิจารณาถึงผลที่จะเกิดขึ้นต่อบึงบอระเพ็ดแล้ว จะเห็นไค่ว่าไม่เหมาะสมที่จะมีการตั้งถิ่นฐานอยู่ในเขตนี้ เนื่องจากการที่มีชุมชนและการทำประโยชน์ในที่ดินนี้ ทำให้สารพิษและสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ ไค่ไหลลงสะสมกันอยู่ในบึงบอระเพ็ด ทำให้เกิดสภาวะน้ำเสีย และการทับถม

ตะกอนจนแหล่งน้ำตื้นเขิน และอาซาเขตพื้นที่เว้าบนทะเลลึกลง เพราะแผ่นดินชายฝั่งยกขึ้น ตัวอย่างที่เห็นชัดก็คือ พื้นที่ไทยรอบหนองแกพังงา ที่เขตเคียวหรือเท่าที่สำรวจในปี 2521 เป็นที่ลุ่มน้ำซึ่งทำประโยชน์ไม่ได้ แต่ในปี 2526 ปรากฏว่า เป็นที่ดินที่สามารถเพาะปลูกนาหวานได้ บึงบอระเพ็ดก็ประสบปัญหานี้เช่นเดียวกัน แต่เนื่องจากเป็นแหล่งน้ำขนาดใหญ่ การเปลี่ยนแปลงจึงไม่เห็นชัดและรวดเร็วเท่า อย่างไรก็ตามถึงแม้กรมประมงจะมองเห็นได้เท่านี้และได้พยายามป้องกันไม่ให้เกิดชุมชน โดยการประกาศเป็นเขตสงวน แต่ชุมชนนี้เกิดขึ้นมาก่อนการประกาศ การจะสั่งให้ราษฎรเคลื่อนย้ายออกไปจากเขตกรมประมงทั้งหมดมีทางเป็นไปได้ยาก นอกจากจะเคลื่อนย้ายบางส่วนที่อยู่ติดกับบริเวณพื้นน้ำออกไปซึ่งจะส่งผลกระทบต่อชุมชนส่วนใหญ่ด้วย ในกรณีที่จะต้องจัดที่ดินทดแทนให้แก่ผู้ถูกอพยพ การหลีกเลี่ยงการจัดตั้งชุมชนใหม่คงทำไม่ได้ ถ้าจะพัฒนาบึงบอระเพ็ดให้ประสบผลสำเร็จครบวงจร เพราะถ้าปล่อยให้สภาพการตั้งถิ่นฐานเป็นอยู่ในสภาพที่เป็นอยู่เดิม ความพยายามที่จะพัฒนาบึงบอระเพ็ดและบริเวณโดยรอบก็ไร้ผลไม่เต็มที่ ความจำเป็นที่จะต้องมีการจัดตั้งชุมชนใหม่ พอสรุปได้ 3 ประการคือ

1. จะต้องมีการอพยพราษฎรส่วนหนึ่งออกจากเขตชั้นในของถนนวงแหวน เนื่องจากถูกน้ำท่วม และจะต้องหาที่อยู่ใหม่ทดแทน ถึงแม้ว่าราษฎรเหล่านั้นจะเป็นผู้กรุกเข้าใช้ที่ดินของรัฐทำประโยชน์โดยไม่มีสิทธิครอบครองก็ตาม แต่จากการดำเนินงานในการสร้างโครงการใหญ่ที่ต้องมีการอพยพราษฎรออกจากเขตโครงการทั้งหลาย เช่น โครงการสร้างเขื่อนขนาดใหญ่ ซึ่งราษฎรที่อยู่ในเขตที่จะต้องถูกน้ำท่วมเป็นอ่างเก็บน้ำนั้นก็ให้ทำกินที่ดินป่าสงวนโดยไม่มีสิทธิตามกฎหมาย เช่นเดียวกัน แต่ได้มีมติคณะรัฐมนตรีอนุมัติให้ต้องมีการจ่ายเงินชดเชยการทำประโยชน์และจัดหาที่ดินทดแทนให้ จึงเป็นของแน่ชัดว่า ถ้าจะต้องอพยพราษฎรที่อยู่ในเขตชั้นในของถนนวงแหวนออกมาจริง ๆ ตามโครงการ ก็จะต้องเป็นหน้าที่ของทางราชการที่จะต้องจ่ายค่าชดเชยและหาที่ดินทดแทนให้ แต่ที่ดินที่กรมประมงจะจัดหาให้ก็คือ ที่ดินของกรมประมงโดยรอบสถานีประมงน้ำจืดนั่นเอง ซึ่งโดยข้อเท็จจริงได้ถูกราษฎรเข้าทำประโยชน์จนหมดสิ้นแล้วโดยไม่ถูกต้อง รัฐจึงควรจะใช้อำนาจทางกฎหมายเข้าจัดการให้ราษฎรที่เข้ามาอยู่ในเขตบึงได้รับผลกระทบเท่าเทียมกัน โดยต้องเปลี่ยนแปลงสภาพการตั้งถิ่นฐานเดิมทั้งหมดมาจัดชุมชนใหม่ให้อยู่ ด้วยวิธีการจัดรูปที่ดิน ซึ่งราษฎรบางส่วนจะต้องเปลี่ยนแปลงขนาดถือครองที่ดินของตนบ้าง แต่จะได้รับประโยชน์ในแง่การได้รับการรับรองตามกฎหมายและเป็นชุมชนที่จะได้รับการพัฒนาอย่างดี

2. เทคโนโลยีในปัจจุบัน การใช้ประโยชน์ในที่ดินยังเป็นไปโดยไม่ถูกต้องนัก มีการใช้ปุ๋ยและยาฆ่าแมลงมากโดยไม่มีการควบคุม ทำให้สารพิษลงสู่บึงบอระเพ็ด ซึ่งเป็นผลต่อการเพาะเลี้ยงปลาในอนาคต ผลผลิตอยู่ในเกณฑ์ต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาว ซึ่งเป็นพืชหลักในท้องถิ่น การพัฒนาที่ดินทำไร่ยาสูบ เนื่องจากสภาพพื้นที่ไม่อำนวยประการหนึ่ง และที่ดินของชาวบ้านอยู่ไม่ติดต่อกันอีกประการหนึ่ง จากการศึกษาทางเศรษฐกิจสังคม พบว่า ราษฎรในพื้นที่นี้ถือครองที่ดินครัวเรือนละมากกว่า 1 แปลง ส่วนมาก (ร้อยละ 49.5 ของผู้ที่ที่ดิน) จะเป็น 2-3 แปลงไม่ติดต่อกัน การที่ดินไม่เป็นผืนเดียวกันนี้ ทำให้ยากที่จะพัฒนาบำรุงดินได้ดี ถ้านำมาจัดรูปที่ดินให้ใหม่ถึงแม้ว่าขนาดถือครองจะลดลงแต่ถ้าคิดถึงว่าสามารถทำประโยชน์ได้เต็มที่คงจะดีกว่าที่เป็นอยู่แล้ว

3. รูปแบบชุมชนที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ไม่เอื้อต่อการพัฒนา คือเป็นชุมชนที่มีทั้งเรียงรายตามลำคลองและกระจายอยู่เป็นกลุ่มเล็ก ๆ การจัดสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ทำให้หัวถึงยาก ดังนั้นถ้าจะดำเนินโครงการตามที่กรมประมงคำริไว้ ก็จำเป็นที่จะต้องจัดรูปแบบชุมชนให้ใหม่ เพื่อให้รับกับโครงการพัฒนาบึงบอระเพ็ดได้ดียิ่งขึ้น

ลักษณะผลกระทบที่จะเกิดแก่ราษฎรแต่ละกลุ่มอาชีพ

ในจำนวนราษฎรที่เข้ามาอาศัยที่ดินรอบบึงบอระเพ็ดทำมาหากินทั้งหมด 2006 ครัวเรือน ปรากฏว่าส่วนใหญ่ (ร้อยละ 43.8) เป็นกลุ่มคนที่มีอาชีพหลักเป็นเกษตรกรที่มีที่ดินอยู่ในบริเวณค่อนข้างดอน ไร่แก่ง ทำนา ทำไร่ ทำสวน และเลี้ยงสัตว์ แต่โดยสภาพความเหมาะสมของพื้นที่ ส่วนมากจะเป็นการทำนาข้าวมากกว่าประเภทอื่น¹ รองลงไป (ร้อยละ 18.7) เป็นพวกอาชีพประมง ซึ่งส่วนมากจะอยู่ในเขตอำเภอเมือง บริเวณตำบลแควใหญ่และท่าหินแดง อันดัมสาม เป็นราษฎรที่มีอาชีพหลักทำนาบัว (ร้อยละ 15.0) ที่เหลืออนอกนั้นเป็นประเภทอาชีพอื่น ๆ ได้แก่ รับจ้าง (ร้อยละ 7.5) ค้าขาย (ร้อยละ 2.5) รับราชการ (ร้อยละ 3.3) และอาชีพเบ็ดเตล็ดต่าง ๆ ได้แก่ จับงู จักสาน ทำเป็ดยวน ฯลฯ (ร้อยละ 9.2) คูตารางที่ 5-1

¹ จากครัวเรือนตัวอย่างที่ศึกษาพบว่า มี 211 ครัวเรือน จากครัวเรือนตัวอย่างทั้งหมด 263 ครัวเรือน (หรือร้อยละ 80.2) ที่มีอาชีพหลักทำนา

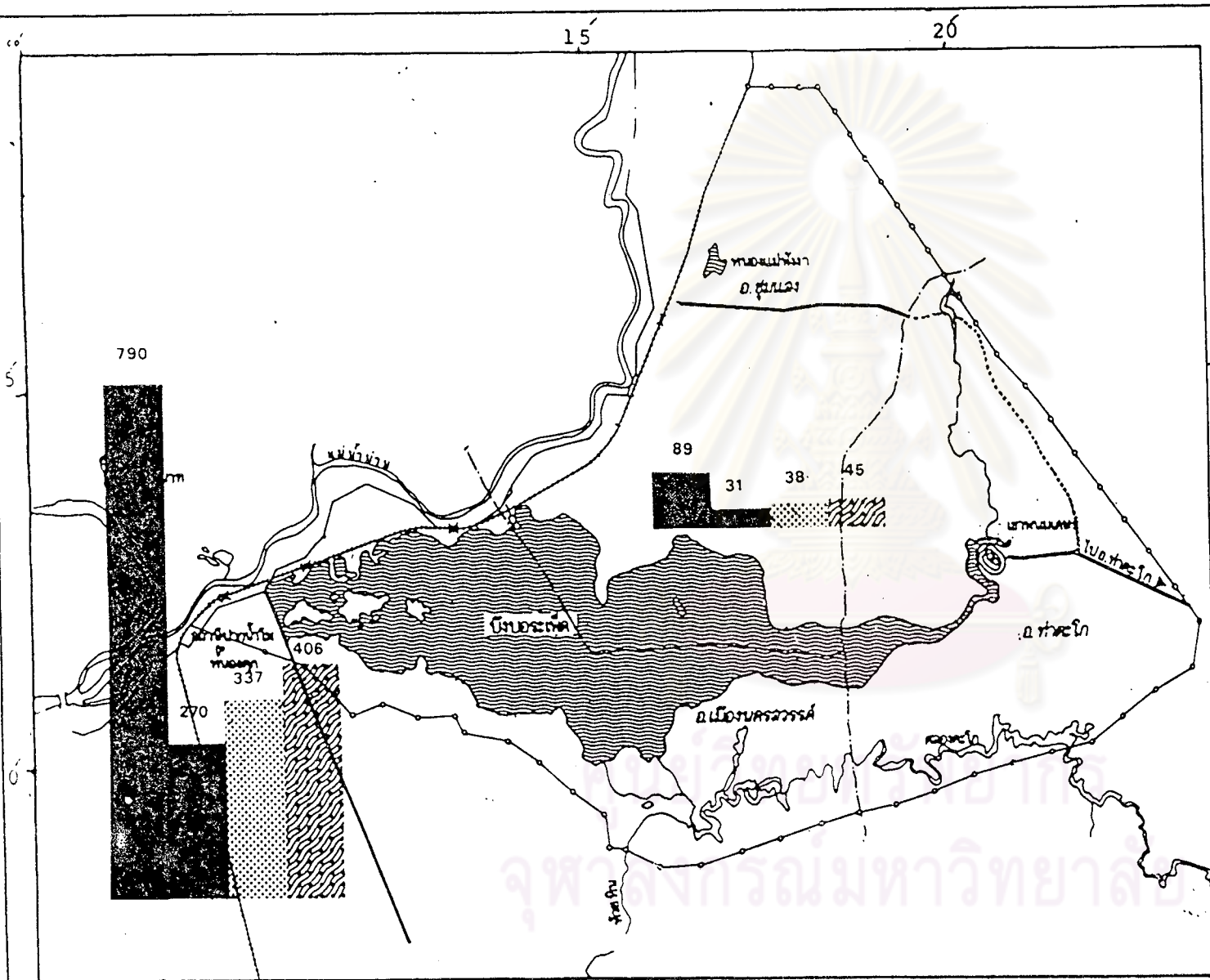
ตารางที่ 5-1 แสดงจำนวนรายของราษฎรที่มีลักษณะอาชีพต่าง ๆ จำแนกตามอำเภอและ
ที่อยู่ในเขต/นอก เขตถนนวงแหวนหรือพื่นังกันน้ำ

ลักษณะอาชีพ	ในเขตถนนวงแหวน			นอกเขตถนนวงแหวน			รวม
	เมือง	ชุมแสง	ท่าตะโก	เมือง	ชุมแสง	ท่าตะโก	
เกษตรกร *	25	35	29	69	265	456	879 (43.8)
นาบัว	9	12	10	24	90	156	301 (15.0)
ประมง	11	15	12	29	113	195	375 (18.7)
รับจ้าง	4	6	5	12	45	78	150 (7.5)
ค้าขาย	1	2	2	4	15	26	50 (2.5)
ราชการ	6	3	2	5	19	32	67 (3.3)
อื่น **	1	7	6	15	57	98	184 (9.2)
รวม	57	80	66	158	604	1041	2006(100.0)

หมายเหตุ * หมายถึง ทำนาข้าว ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ ไม่รวมนาบัว

** หมายถึง อาชีพกักสาน จ้างขาย ทำเบญจรงค์ เป็นต้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนที่แสดง

จำนวนราษฎรแยกตามกลุ่มอาชีพ
ในระแวกเขตถนนวอแพว

สัญลักษณ์

- - กลุ่มเกษตรกรนาข้าว
- - กลุ่มทำนาบัว
- - กลุ่มประมง
- - อื่นๆ

มาตราส่วน 0 1 2 3 กิโลเมตร

แผนที่ 5-1

ที่มา : ตารางที่ 5-1

162

การศึกษาความเหมาะสมในการตั้งถิ่นฐาน บริเวณบึงบอระเพ็ด จังหวัดนครพนม

กลุ่มอาชีพของประชากร

อาชีพของประชากรที่เขาคั้งถิ่นฐานอยู่ในเขตรอบบึงบอระเพ็ดแบ่งออกได้ 4 กลุ่มคือ

1. กลุ่มเกษตรกร
2. กลุ่มประมง
3. กลุ่มนาบัว
4. กลุ่มอาชีพอื่น

1. กลุ่มเกษตรกร ในจำนวนประชากรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรนี้ ปรากฏว่าเป็นชาวนาเสียเกือบทั้งหมด มีส่วนน้อยทางเหนือของบึงบอระเพ็ดที่มีอาชีพหลักทำไร่ข้าวโพด ข้าวฟ่าง และถั่วเหลือง คนกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่ถือครองที่ดินโดยเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มอื่น เมื่อพิจารณาในสวนรวมคือ เฉลี่ยครัวเรือนละ 36.7 ไร่ จากตารางที่ 4-23 แต่ถ้าเปรียบเทียบกันระหว่างชาวบ้านในเขต 3 อำเภอที่อยู่ในเขตบึงบอระเพ็ด พบว่า ชาวบ้านในอำเภอท่าตะโกจะมีที่ดินมากกว่าชาวบ้านที่อยู่อำเภอเมือง และอำเภอชุมแสง คือ ถือครองที่ดินถึงครัวเรือนละ 50.5 ไร่โดยเฉลี่ย

ถึงแม้ว่าที่ดินในเขตบึงบอระเพ็ดส่วนใหญ่จะเป็นที่ดินที่เหมาะสมกับการปลูกข้าว แต่จากการศึกษาก็พบว่า เป็นที่ดินที่ไม่อุดมสมบูรณ์เท่าใดนัก เพราะให้ผลผลิตอยู่ในเกณฑ์ต่ำถึงต่ำมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าอยู่ในช่วงของการถูกน้ำท่วม ชาวบ้านจะไม่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ ถ้าต้องมีการจัดรูปที่ดินใหม่ โดยให้ชาวบ้านทุกคนได้ประโยชน์ในที่ดินเท่าเทียมกัน กลุ่มคนที่เป็กลุ่มใหญ่ที่สุดที่จะต้องได้รับผลกระทบก็คือ กลุ่มชาวนาผู้ปลูกข้าว ลักษณะผลกระทบจะเป็นในด้านของจำนวนที่ดินถือครองที่จะต้องลดขนาดลง ซึ่งจะมีผลไปถึงจำนวนผลผลิตที่จะได้รับหลังจากได้จัดรูปที่ดินแล้ว อาจจะลดลงกว่าที่เคยได้รับอย่างมากถ้าไม่มีการบำรุงหรือพัฒนาที่ดินที่ถูกต้อง

2. กลุ่มประมง ราษฎรที่อยู่ในเขตของสถานีประมงน้ำจืดบึงบอระเพ็ด ที่มีอาชีพหลักเป็นการทำประมงนั้น มีอยู่เพียงร้อยละ 18.7 ของจำนวนครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตนทั้งหมด ชาวบ้านกลุ่มนี้ส่วนใหญ่แล้วจะอาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง ทางตำบลแควใหญ่และท่าดินแดง ซึ่งอยู่ติดลำน้ำน่าน การทำประมงจึงทำทั้งในบึงบอระเพ็ดและลำน้ำน่าน

เนื่องจากกลุ่มประมงนี้ส่วนใหญ่ไม่ได้เพาะปลุกด้วย การถือครองที่ดินจึงมีขนาดเล็กและไม่สู้จะมีผลกระทบเท่าใดนักทางด้านที่ดินทำกิน แต่ผลจะมีทางด้านของการประกอบอาชีพประมงคือถ้าต้องถูกย้ายให้เข้าไปอยู่ในเขตจัดรูปที่ดิน ก็อาจจะเข้ามาทำประมงไม่สะดวก และถ้าจะให้เปลี่ยนอาชีพเป็นการเพาะปลุก พวกนี้ก็จะไม่มีความถนัดพอที่จะทำได้ แต่ถ้ามีการจัดวางแผนอย่างดีเพื่อรับกลุ่มคนอาชีพนี้ ได้แก่การส่งเสริมการเลี้ยงปลา บ่อปลา กลุ่มประมงน่าจะเป็กลุ่มที่มีศักยภาพในการพัฒนาสูงกว่ากลุ่มอื่น

3. กลุ่มนาบัว กลุ่มนี้มีจำนวนร้อยละ 15.0 ของจำนวนผู้เข้าตั้งถิ่นฐานในเขตบึงบอระเพ็ด เป็นกลุ่มที่มที่อยู่อาศัยอยู่บริเวณที่ลุ่มน้ำซึ่งโดยรอบหรือใกล้เคียงกับพื้นที่น้ำ การใช้ที่ดินเพื่อปลูกบัว โดยเฉลี่ยมีขนาดใหญ่รองจากการปลูกข้าว คือ เฉลี่ยครัวเรือนละ 25.9 ไร่ การปลูกบัวในพื้นที่นี้มีผลต่อคุณภาพของน้ำในบึงอย่างมาก เพราะมีการใช้ยาฆ่าแมลงและปุ๋ยโดยไม่มีการควบคุม

ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นสำหรับกลุ่มนี้ จะเป็นในด้านของการต้องเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเพาะปลุก เนื่องจากสภาพพื้นที่เปลี่ยนไป บริเวณที่เคยใช้ปลูกบัวจะต้องกลายเป็นพื้นที่น้ำ และการที่มดินนวงแหวนหรือพังก้นน้ำ จะทำให้พื้นที่หลังพังกั้นพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมจะใช้ปลูกบัว เพราะน้ำท่วมไม่ถึง ดังนั้นนอกจากชาวบ้านจะต้องถูกลดจำนวนเนื้อที่ถือครองลงตามลักษณะของการจัดรูปที่ดินแล้ว ชาวนาบัวเหล่านี้ก็จะต้องเปลี่ยนอาชีพจากการทำนาบัวเป็นนาข้าวหรือพืชไร่ตามสภาพพื้นที่ที่ได้รับการจัดรูปแล้วก็ได้

4. กลุ่มอาชีพอื่น กลุ่มอาชีพอื่นในที่นี้ หมายความรวมถึงอาชีพนอกการเกษตรต่าง ๆ เช่น รับจ้างใช้แรงงาน ค้าขาย รับราชการ จักสาน จับปู ทำแปดญวนจากผักตบ ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งมีรวมกันประมาณร้อยละ 22.5 ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับคนกลุ่มนี้ไม่มีลักษณะรุนแรง คงมีแต่การเปลี่ยนที่อยู่ใหม่ ซึ่งอาจจะทำให้ไกลกว่าที่ทำมาหากินเดิมบางเล็กน้อย

กล่าวโดยสรุปก็คือ ทุกครัวเรือนที่อยู่ในเขตของสถานีประมงบึงบอระเพ็ด จะต้องได้รับผลกระทบจากการสร้างถนนวงแหวน คือ จะต้องมีการจัดรูปที่ดินให้ใหม่ทั้งด้านการตั้งชุมชนและที่ดินทำกิน ราษฎรจะต้องเปลี่ยนแปลงลักษณะการตั้งที่อยู่อาศัยใหม่ มาอยู่ตามเขตที่ทางการจะพิจารณาว่าเหมาะสม และจำนวนที่ถือครองก็จะต้องมีการแบ่งสรรให้อย่างเท่าเทียมกัน ซึ่ง

หมายถึงว่าจะต้องอยู่ในเงื่อนไขของการจัดรูปที่ดินตามกฎหมาย แต่การจัดรูปที่ดินนั้นมิได้ทำให้เกิด
 แต่ผลเสียทางกายภาพสูญเสียที่ดินที่เคยถือครอง หรือต้องเปลี่ยนแปลงสถานที่อยู่ที่ทำกินไปอยู่ตามที่จัด
 ให้เท่านั้น ราษฎรจะได้รับผลประโยชน์ด้วยจากการนี้ เท่าที่เห็นได้ชัดเจนนั่นก็คือจะมีสิทธิครอบครอง
 ที่ดินตามกฎหมายแทนที่จะเป็นผู้นอกกฎหมายที่ดินของกรมประมง เช่นในปัจจุบัน และจะได้รับการพัฒนาตาม
 สาธารณูปโภค สาธารณูปการในชุมชนเดิมที่ ซึ่งจะทำให้ชุมชนที่จะเกิดขึ้นใหม่นั้น เป็นชุมชนที่มีการ
 วางแผนและเป็นชุมชนพัฒนาโดยสมบูรณ์

การชดเชยค่าเสียหายในเขตรอบบึงบอระเพ็ดในกรณีที่มีการพัฒนา

ถึงแม้ว่าที่ดินโดยรอบบึงบอระเพ็ดจะเป็นเขตสงวนของกรมประมงดังกล่าว แต่ได้ถูก
 ชาวบ้านถือครองในฐานะเจ้าของมานาน เมื่อกรมประมงจะพัฒนาเขตรอบบึงบอระเพ็ด โดยสร้างถนน
 กั้นน้ำซึ่งทำให้เกิดน้ำท่วมในเขตชั้นในของถนน กรมประมงจำเป็นต้องมีการจัดการอย่างรอบ
 คอบที่จะแก้ปัญหาความเดือดร้อนครั้งนี้ นอกจากการจัดรูปที่ดินให้ใหม่แล้ว การให้ค่าชดเชยค่าเสียหาย
 ในลักษณะของการชดเชยค่าเสียหายประโยชน์ในที่ดิน ก็เป็นสิ่งที่ต้องนำมาพิจารณา การให้ค่าชด
 เชยค่าเสียหายประโยชน์ในที่ดิน เท่าที่มีการปฏิบัติกันมาสำหรับโครงการลักษณะนี้ จะแบ่งที่ดินออกเป็น
 2 ประเภท คือ ที่ดินเพาะปลูกและที่ดินอยู่อาศัย รวมถึงทรัพย์สินสิ่งก่อสร้างในบริเวณนั้น

1. ที่ดินเพาะปลูก ได้แก่ที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในทางเกษตรกรรมอยู่ สำหรับในพื้นที่
 นี้ส่วนมากเป็นพื้นที่มากกว่าไร่หรือที่สวน การให้ค่าชดเชยสำหรับที่ดินเพาะปลูก แบ่งออกเป็น 2
 กรณีคือ ในกรณีที่ดินถูกน้ำท่วม และในกรณีที่คลองลัดขนาดที่ดินลงมาเหลือเพียงเท่าที่กรมประมงจะ
 จัดที่ดินให้ใหม่ ในกรณีของที่ดินที่ถูกน้ำท่วม อาจเป็นกรณีที่ผู้ที่มีที่อยู่อาศัยอยู่นอกเขตถนนวงแหวน
 แต่ที่ดินอยู่ในเขตถนน และผู้ที่มีที่อยู่อาศัยและที่ดินอยู่ในเขตน้ำท่วมทั้งหมด จะต้องมีหลักฐานยืนยัน
 การตั้งถิ่นฐานของตนอย่างชัดเจน โดยอาจจะมีใบเสียภาษี (ภท.6) หรือการรับรองจาก
 เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น ได้แก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

2. ที่ดินอยู่อาศัยและทรัพย์สินสิ่งก่อสร้างในบริเวณ การพิจารณาให้ค่าชดเชยที่ดิน
 อยู่อาศัยและทรัพย์สินสิ่งก่อสร้างในบริเวณนั้น ควรจะให้โดยเท่าเทียมกันทั้งผู้ถูกน้ำท่วม และ
 ผู้ที่อยู่รอบนอกถนนวงแหวน เนื่องจากจะต้องมีการย้ายบ้านและรื้อถอนเหมือนกัน

สำหรับอัตราภาษีที่ดินเสียหานั้น จะต้องมีค่าดำเนินการกำหนดเพื่อให้เป็นอัตรา
ที่ยุติธรรมทั้งในค่านของราษฎรและในค่านของหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ เนื่องจากกรณีของบึงบอระ
เพ็ดนั้น แตกต่างจากกรณีการสร้างเขื่อนขนาดใหญ่ที่ต้องเคลื่อนย้ายราษฎรออกจากบริเวณอ่างเก็บ
น้ำโดยทั่วไป เพราะในกรณีของการสร้างเขื่อน ราษฎรเป็นเจ้าของที่ดินถึงแม้จะเป็นที่ดิน
ป่าสงวนของรัฐแต่ก็มีใช้เป็นสมบัติในครมครลงของหน่วยงานผู้สร้างเขื่อน แต่ทั้งบอระเพ็ดอยู่ใน
ความครอบครองของกรมประมง การกระทำใด ๆ เพื่อการพัฒนาพื้นที่ในเขตนี้นับเป็นสิทธิที่กรม
ประมงสามารถจะทำได้ อยางไรก็ตาม โดยสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมซึ่งราษฎรจะต้องประสบ
กับความเดือดร้อนจากการพัฒนานั้น ควรจะต้องอยู่ในความรับผิดชอบของกรมประมงด้วยเช่นกัน
เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนดังกล่าว กรมประมงจึงควรจะให้ค่าชดเชยที่ดินและทรัพย์สินที่ต้องเสีย
หายแก่ราษฎรและจัดที่ให้อยู่ใหม่เพื่อให้สามารถควบคุมชุมชนให้สะดวกแก่การพัฒนาแหล่งน้ำมาก
ขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในอดีตและปัจจุบัน

ที่น่าสนใจคือ วิธีการและอัตราการจ่ายค่าชดเชยที่หน่วยงานอื่นเคยทำมาแล้วเพื่อนำมา
เป็นตัวอย่างเปรียบเทียบการพิจารณาให้ค่าชดเชยราษฎรที่อยู่ในเขตรอบบึงบอระเพ็ด ในที่นี้จะยก
ตัวอย่าง กรณีการให้ค่าชดเชยของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย โครงการเขื่อนศรีนครินทร์
การไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ ได้จัดตั้งคณะกรรมการชั้นชุดหนึ่งเรียกว่าคณะกรรมการพิจารณาค่าชดเชยที่ดิน
และทรัพย์สินเขื่อนศรีนครินทร์ กำหนดอัตราการชดเชยให้ดังนี้¹

- ที่ดิน ไร่ละ 700 บาท
- บ้านเรือนที่อาศัย ตารางเมตรละ 130 บาท
- ยุงข้าว ตารางเมตรละ 35 บาท
- ผลผลิตพืชไร่ คัดเลือดยลละ 25 ของค่าที่ดินทั้งหมด
- ค่าขนย้าย ขึ้นอยู่กับลักษณะวัสดุของสิ่งก่อสร้าง ตั้งแต่ 500-5000 บาท
- พืชผลไม้ยืนต้น คัดให้เป็นรายต้น ไคแก่ มะพร้าว ต้นละ 150 บาท ชุน
มะม่วง มะนาว ชมภู ฯลฯ ไร่ต้นละ 80 บาท ไม้ผลแล้วต้นละ 60 บาท ไม้ยังไม่ผลต้นละ 24
บาท เป็นต้น

¹ กอบกุล ภูธรารณ, การศึกษาสภาพเศรษฐกิจและสังคมของราษฎรที่อยู่ในนิคม
จัดสรรใหม่ของการสร้างเขื่อนต่างๆ : ศึกษาเฉพาะกรณีเขื่อนศรีนครินทร์ จังหวัดกาญจนบุรี
และเขื่อนลำปาว จังหวัดกาฬสินธุ์, สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, หน้า 52-53.

ราคาที่ดินในเขตกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่แนวชายฝั่งจะถือครองเป็นเจ้าของที่ดินโดย

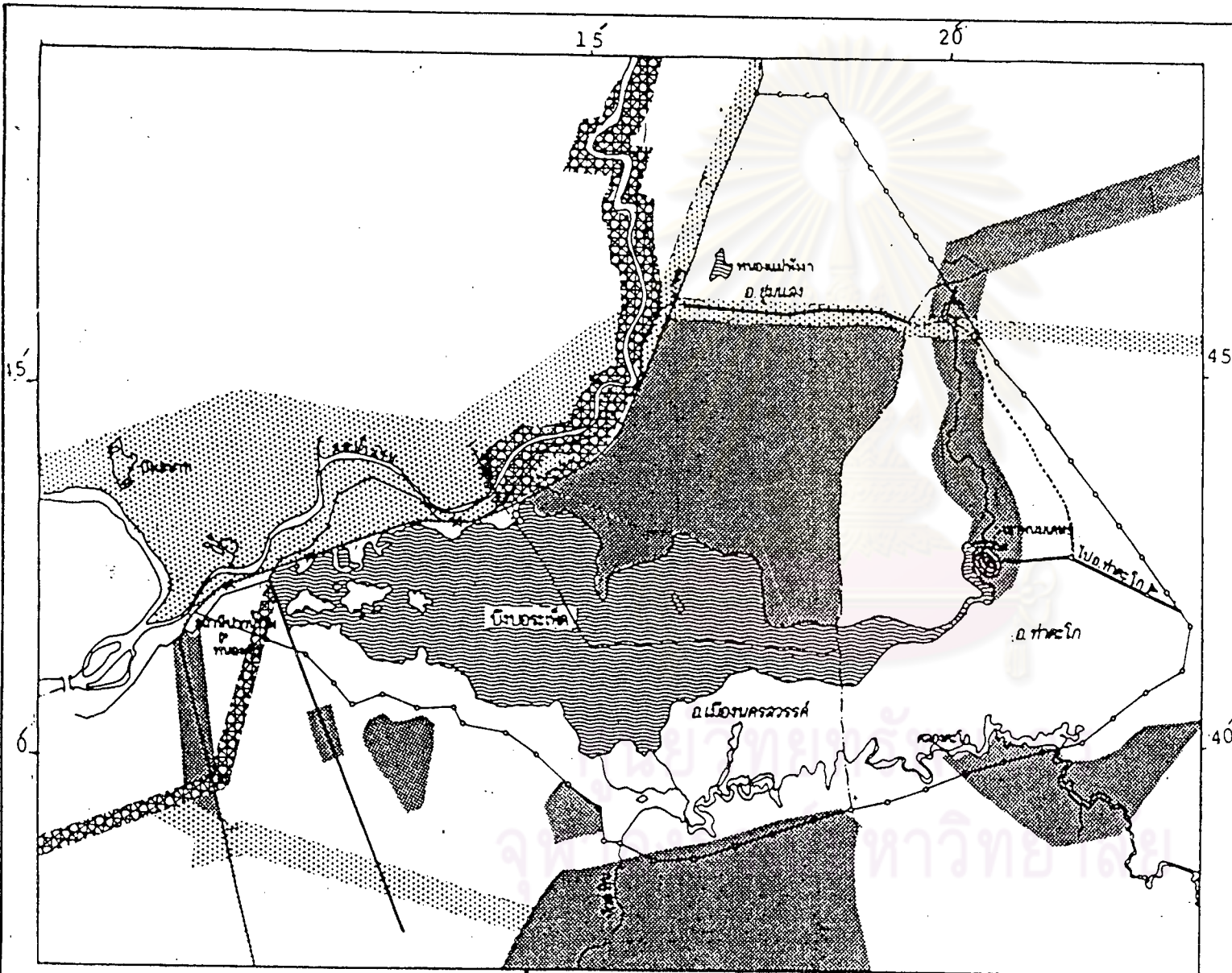
ไม่มีสิทธิครอบครองตามกฎหมาย แต่การซื้อขายที่ดินในเขตกรุงเทพมหานครก็ยังคงมีอยู่ตลอดเวลา ในราคาที่ยกขึ้นสูงจนถึงสูงมาก ตามลักษณะพื้นที่ เช่นถ้าอยู่ริมถนนหรือแม่น้ำลำคลอง ก็จะมีราคาสูงกว่าที่ดินที่อยู่ทางออกไป เมื่อพิจารณาราคาประเมินพบว่าราคาที่ดินโดยทั่วไปอยู่ระหว่าง ไร่ละ 2000-5000 บาท¹ ซึ่งเป็นราคาค่อนข้างสูงและเมื่อพิจารณาจากแผนที่จะเห็นได้ว่าราคาที่ดินแตกต่างกันอย่างในบางเขต คือทางคานเหนือของฝั่งในเขตอำเภอชุมแสง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่อยู่รอบชั้นในของถนนวงแหวน ราคาที่ดินแพงกว่าทางคานอำเภอท่าตะโก และอำเภอเมืองนครสวรรค์ ดังนี้

อำเภอ	ที่นา	ที่ปลูกบัว	ที่สวน/ไร่	บ่อเลี้ยงปลา
	ราคาต่อไร่	ราคาต่อไร่	ราคาต่อไร่	ราคาต่อไร่
ชุมแสงในเขตพนัง	5000	5000	5000	8000
ชุมแสงนอกเขตพนัง	4000	-	-	-
ท่าตะโกในเขตพนัง	2000-3000	-	3000	-
ท่าตะโกนอกเขตพนัง	3000	-	-	-
เมือง ในเขตพนัง	4000	-	-	-
เมือง นอกเขตพนัง	4000	-	-	-

ศูนย์วิทยพัชกร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ จากบัญชีกำหนดจำนวนราคาที่ดินตามราคาตลาด เพื่อใช้เป็นทุนทรัพย์สำหรับเรียกเก็บเงินค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมของสำนักงานที่ดินจังหวัดนครสวรรค์ ปี 2524.

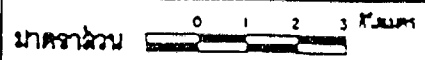

แผนที่แสดง

ราคาที่ดินต่อไร่

สัญลักษณ์

- 2,000 - 4,000 บาท
- 5,000 - 8,000 บาท
- 10,000 - 60,000 บาท
- 150,000 - 300,000 บาท

แผนที่ 5-2

ที่มา : สำนักงานที่ดิน
จังหวัดนครสวรรค์

การศึกษาความเหมาะสมในการตั้งถิ่นฐาน บริเวณบึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์

ลักษณะการจัดรูปที่ดินใหม่ในเขตเมืองลระเพ็ช

การจัดรูปที่ดินเท่าที่ปฏิบัติกันอยู่ในประเทศไทยมีอยู่ 6 แบบ วิธีการที่จัดก็แตกต่างกัน โดยขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของแต่ละโครงการ แต่มีวัตถุประสงค์หลักร่วมกันในด้านของการพยายาม จัดหาที่ดินให้แก่ผู้ยากไร้ไม่มีที่ดินทำกิน รูปแบบการจัดที่ดินต่าง ๆ นั้น มีพอสรุปได้ดังนี้

1 การจัดที่ดินในรูปแบบนิคมสร้างตนเองของกรมประชาสงเคราะห์ วัตถุประสงค์ในการจัดเพื่อให้เกษตรกรที่ไร้ที่ทำกินหรือมีที่ดินน้อย ไร้มีที่ดินทำกินและสามารถยกระดับความเป็นอยู่ของตนเองได้โดยรัฐให้ความช่วยเหลือด้านบริการสาธารณูปโภคที่จำเป็น เช่น ถนน โรงเรียน สถานพยาบาล ไฟฟ้า ประปา การสร้างระบบชลประทานขนาดเล็ก และการจัดหาตลาดรับซื้อ

วิธีการดำเนินการ จะนำเอาที่ดินของรัฐที่มีได้ใช้ประโยชน์หรือป่าสงวนที่หมดสิ้นสภาพแต่เหมาะสมที่จะเปลี่ยนมาเป็นที่ดินเกษตร ซึ่งได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติแล้ว มาจัดให้เกษตรกรที่สมัครเข้ามาเป็นสมาชิกนิคมเข้าครอบครองประมาณครอบครัวละ 15 25 ไร่ หรืออาจมากกว่านี้ถ้ามีสมาชิกในครอบครัวหลายคน แต่ไม่เกิน 50 ไร่ เมื่อได้รับที่ดินสมาชิกจะต้องทำประโยชน์ในที่ดินตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด และจะต้องชำระเงินช่วยเหลือของรัฐคืนจนหมดหนี้สินจึงจะได้รับกรรมสิทธิ์ โดยมีเงื่อนไขว่าจะจำหน่ายจ่ายโอนที่ดินไม่ได้จนกว่าจะครบ 5 ปี เว้นแต่จะโอนตกทอดมรดก

ระบบการจัดการในนิคมส่วนมากจะทำเป็นรูปหมู่บ้าน โดยให้บ้านเรือนอยู่แยกเป็นสัดส่วนกับไรนา แต่ตั้งอยู่ใกล้เคียงหมู่บ้าน มีบางเล็กน้อยที่ใช้ระบบ Line System คือให้สมาชิกตั้งบ้านเรือนอยู่ในที่นาของตนเอง

นอกจากจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรผู้ไร้ที่ทำกิน นิคมๆ ก็ยังมีการจัดที่ดินให้แก่ราษฎรที่ถูกนำท่วมจากโครงการสร้างเขื่อนต่าง ๆ และเพื่อราษฎรในเขต 3 จังหวัดภาคใต้เพื่อเป้าหมายทางการเมืองและเศรษฐกิจในประเทศ ตลอดจนนิคมที่ตั้งขึ้นโดยมีเป้าหมายพิเศษ เพื่อแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและการปกครอง เช่น นิคมเลี้ยงโคนม หรือนิคมชาวเขา เป็นต้น

1
วัฒนา อิศรางกูร ณ อยุธยา, นโยบายและแผนการใช้ที่ดิน ภาค 4 การปฏิรูปที่ดินและการจัดรูปที่ดิน, สมาคมนักวิจัยมหาวิทยาลัยไทย (ไม่ระบุปีที่พิมพ์)

2. การจัดที่ดินในรูปแบบของสหกรณ์ที่ดินโดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ จัดตั้งขึ้นโดยวัตถุประสงค์ เช่นเดียวกับรูปแบบแรก แต่มีเงื่อนไขว่าเกษตรกรที่จะได้รับการจัดสรรที่ดินจะต้องเป็นสมาชิกสหกรณ์ด้วย การไ้ที่ดินมาจัดสรรให้เกษตรกรมีลักษณะเช่นเดียวกับที่กล่าวมาแล้ว ที่ดินนี้จะนำจัดสรรให้สมาชิกเช่าทำในระยะยาวโดยเสียค่าเช่าที่เป็นธรรม หรือให้เช่าซื้อ และได้กรรมสิทธิ์ในที่สุด

การดำเนินงานแบ่งออกเป็นหลายลักษณะ ดังนี้

ก. สหกรณ์เช่าซื้อที่ดิน เป็นสหกรณ์ที่จัดขึ้นเพื่อจัดที่ดินผืนใหญ่ให้แก่สมาชิกเช่าทำประโยชน์ เมื่อสมาชิกใดส่งเงินชำระค่าเช่าซื้อที่ดิน และปฏิบัติตามกติกาตามข้อบังคับแล้วก็จะได้รับการกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้น

ข. สหกรณ์นิคม ให้ราษฎรรวมกันเช่าในรูปสหกรณ์เช่าทำประโยชน์ในที่ดินที่จัดให้ เมื่อปฏิบัติตามเงื่อนไขครบถ้วนก็จะไ้ที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์

ค. สหกรณ์การเช่าที่ดิน จัดให้สมาชิกเช่าครอบครองทำกินและชำระค่าเช่าเป็นรายปี อัตราค่าเช่าจะถูกกำหนดโดยที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ทุกปี สมาชิกไม่มีโอกาสไ้กรรมสิทธิ์ในที่ดิน แต่สามารถโอนสิทธิ์ครอบครองให้ทายาทไ้

รูปแบบการจั้การก็ เช่นเดียวกับนิคมคือให้บริการคานสาธารณูปโภคพื้นฐานต่าง ๆ แก่ชุมชนด้วย

3. โครงการจัดที่ดินของกระทรวงมหาดไทย นอกจากวัตถุประสงค์หลักดังกล่าวมาแล้ว ก็มีวัตถุประสงค์เฉพาะโครงการคือเพื่อป้องกันการบุกรุกทำลายป่าหรือการเช่าครอบครองที่ดินของรัฐโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย โครงการนี้จะพยายามจัดหาที่ดินที่เหมาะสมให้ราษฎรเช่าทำกิน โดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องเช่าทำประโยชน์ภายใน 6 เดือน และจะต้องทำประโยชน์อย่างน้อย 3 ใน 4 ส่วนของที่ดินภายในระยะเวลา 3 ปี จึงจะไ้หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3) ซึ่งมีความสำคัญรองลงมาจากโฉนดเล็กน้อย ผู้ไ้กรรมสิทธิ์จะจำหน่ายโอนที่ดินไ้คนอื่นไ้ภายในระยะเวลา 10 ปี วิธีการจั้การของโครงการนี้มีทั้งที่จัดหาสาธารณูปโภคพื้นฐานให้ในกรณีที่จัดที่ดินแปลงเล็ก

4. นิคมเกษตรกรรมทหารผ่านศึก วัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือทหารผ่านศึกและทหารนอกประจำการผู้ยากไร้ไม่มีที่ทำกิน โดยรัฐจะจัดที่ดินให้ในรายเฉลี่ยครอบครัวละประมาณ 20-25 ไร่ รูปแบบการดำเนินงานเช่นเดียวกับนิคมสร้างตนเอง

5. โครงการจัดที่ดินหมู่บ้านป่าไม้อขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้และกรมป่าไม้

การจัดรูปที่ดินในหมู่บ้านป่าไม้อของหน่วยงานทั้งสองนี้แตกต่างกันทั้งในด้านวัตถุประสงค์หลัก และในด้านการดำเนินงาน หมู่บ้านป่าไม้อขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ จัดที่ทำกินให้ราษฎรโดยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการปลูกสร้างสวนป่าทดแทนหรืออนุรักษ์ และสงวนเนื้อที่ป่าไม้อไว้เพื่อการทำไม้อ โดยให้ราษฎรที่เข้ามาเป็นสมาชิกไครายไคจากการจ้างแรงงานของ อ.อ.ป. คอย ในขณะทีกรมป่าไม้อสร้างหมู่บ้านขึ้นเพื่อป้องกันการบุกรุกทำลายป่าสงวนแห่งชาติและฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำลำธาร

ระบบการจัดการหมู่บ้านป่าไม้อของ อ.อ.ป. เริ่มจากการจัดเตรียมผ้งที่ดินไว้ก่อนจึงรับสมัครสมาชิกไม่เกินจำนวน 100 ครอบครัวในแต่ละหมู่บ้าน โดยให้บริการสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่นเดียวกับหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ ทีดำเนินการจัดรูปที่ดิน สมาชิกจะได้ที่ดินเพื่อปลูกบ้านอยู่อาศัยครอบครัวละ 1/2 - 1 ไร่ และจะมีสวนป่าใหญ่แลครอบครัวละ 10 ไร่ต่อปี สมาชิกจะใช้เนื้อที่ว่างระหว่างแถวต้นไม้เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ การดูแลสมาชิกหมู่บ้านนี้จัดว่า อ.อ.ป. ดูแลสมาชิกอย่างดี มีการให้รางวัลเมื่อสามารถปลูกต้นไม้ติดต่อกัน 3 ปี ไคเนื้อที่มากตามกำหนด แต่หมู่บ้านป่าไม้อของกรมป่าไม้อ เป็นการพยายามรวบรวมราษฎรทีทำลายป่าในเขตป่าสงวนแห่งชาติให้มารวมอยู่ด้วยกันแทนทีจะอยู่กระจัดกระจายอย่างทีแลมาแล้ว ดังนั้นจำนวนครัวเรือนในแต่ละหมู่บ้านจึงอาจมีมากกว่า 100 ครอบครัว บางครั้งมีถึง 200-300 ครอบครัว กรมป่าไม้อไคกำหนดให้ราษฎรเข้ามาอยู่ในเขตกำหนดโดยให้ทีดินครอบครัวละ 15 ไร่ โดยให้เป็นที่ดินทำกินไคตลอดไป แต่ไคกรรมสิทธิ์ถาวร เพียงแต่สามารถตกทอดเป็นมรดกไคเท่านั้น การช่วยเหลือทีกรมป่าไม้อให้แก่ราษฎรไคแก่ การพัฒนาอาชีพ จัดหาน้ำ สร้างทางลำเลียง ตลอดจนเงินเชื่อการเกษตรมากกว่าการจัดสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน

6. โครงการพัฒนาทีดินของกรมพัฒนาทีดิน เป็นโครงการทีเน้นหนักทางด้านการ

พัฒนาปรับปรุงการใช้เทคนิคการผลิตใหม่ ๆ เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้แก่ราษฎรในรูปของโครงการสมบูรณแบบซึ่งจะให้บริการพื้นฐานต่าง ๆ จนครบ มีการวางแผนกำหนดเขตการใช้ทีดินอย่างถูกต้องเพื่อให้ไคผลผลิตต่อหน่วยสูงสุค โดยให้ทีดินขนาดเล็กเพียงครอบครัวละ 11 ไร่

จากทีกล่าวมาแล้วทั้งหมดพอจะนำมาเป็นแนวทางในการเสนอรูปแบบ และวิธีการเพื่อการจัดรูปที่ดินให้แก่ราษฎรในเขตบึงบอระเพ็ดอย่างเหมาะสมกับสภาพทีเป็นอยู่ไค โดยจะสรุปสิ่งทีจะต้องคำนึงถึงดังนี้

- 1) วัตถุประสงค์
- 2) เงื่อนไข
- 3) วิธีการจัดการ
- 4) องค์กรที่จะรับผิดชอบ

1) วัตถุประสงค์ การจัดที่ดินในเขตบึงบอระเพ็ด มีวัตถุประสงค์เพื่อการรวบรวมราษฎรที่เข้ามาครอบครองที่ดินในเขตของสถานีประมงน้ำจืดนครสวรรค์หรือเขตบึงบอระเพ็ดที่อยู่กระจาย ทั่วไหยากต่อการพัฒนาและควบคุมการใช้สารเคมี เพื่อการเกษตรกรรมอันอาจจะไหลลงสะสมอยู่ในบึงบอระเพ็ด นอกจากนั้นจะเป็นการจำกัดเขตการครอบครองที่ดินของราษฎรมิให้ขยายเขตการครอบครองที่ดินอีกต่อไป ราษฎรที่จะให้เช่าอยู่ในเขตจัดรูปที่ดิน ได้แก่ ราษฎรที่ไ้ตั้งถิ่นฐานและทำประโยชน์อยู่ในที่ดินนั้นในฐานะเจ้าของที่ดิน ซึ่งมีหลักฐานยืนยันแน่ชัดที่เชื่อถือได้ ไ้แก่ใบเสมาป้ายบำรุงท้องที่และคำรับรองจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

2) เงื่อนไขในการจัดการ เงื่อนไขสำคัญคือ ที่ดินที่นำมาจัดรูปเป็นที่ดินที่หน่วยงานของรัฐครอบครองรับผิดชอบอยู่ ดังนั้นจะไม่สามารถเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ใดได้ แต่ราษฎรจะมีสิทธิ์เช่าทำกินโดยไ้รับการอนุญาตถูกต้องและสามารถให้เป็นที่ดินมรดกได้ แต่ไม่ให้มีการซื้อขายจ่ายโอนให้แก่ผู้อื่น

3) วิธีการจัดการ เป็นการจัดที่ดินในระบบหมู่บ้านโดยจัดแบ่งออกเป็นชุมชนย่อย 8 ชุมชน ส่วนใหญ่ที่ดินเกษตรกรรมจะอยู่โดยรอบหมู่บ้าน จำนวนที่ดินที่จะจัดสรรให้ จะให้ครัวเรือนละ 15 ไร่ ในแต่ละหมู่บ้านจะมีสาธารณูปโภคพื้นฐาน เพื่อความสะดวกของผู้อยู่อาศัย ไ้แก่ ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา ระบบการชลประทาน ตลอดจนยุงฉางส่วนรวมของชุมชน แนวทางการจัดรูปที่ดินที่น่าสนใจ คือ การจัดรูปที่ดินของกรมพัฒนาที่ดิน ที่มีการวางแผนการใช้ประโยชน์ในที่ดินขนาดเล็กให้ไ้ประโยชน์สูงสุด ชาวบ้านจะต้องรวมตัวกันในรูปแบบสหกรณ์เพื่อจัดการกับชุมชนของตนให้สามารถพัฒนาตามแผนของกรมประมงได้ ที่สำคัญไ้แก่ การมีส่วนร่วมในการจัดระบบชุมชนระบบชลประทาน และการจัดการยุงฉางส่วนกลาง

4) องค์กรที่จะรับผิดชอบดำเนินการ การดำเนินการแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะเตรียมการ ระยะปฏิบัติการ และระยะบำรุงรักษาหรือระยะดำเนินการปกติ ในระยะเตรียม

การ หมายถึงระยะที่จะเริ่มวางแผนจัดการวางผัง กำหนดพื้นที่ กำหนดค่าชดเชยที่ดินและทรัพย์สิน และการติดต่อประสานงานกับฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ระยะปฏิบัติการ หมายถึงระยะเวลาที่มีการปฏิบัติตามแผนพัฒนา ตั้งแต่การก่อสร้างถนนวงแหวน การเคลื่อนย้ายชุมชนเข้าสู่ฝั่งที่ใดจัดวางไว้แล้ว การจ่ายค่าชดเชย ส่วนระยะบำรุงรักษาเป็นระยะที่มีการปฏิบัติการเสร็จสิ้นการดำเนินงานชีวิตจะเริ่มสู่สภาพการเป็นแหล่งที่ตั้งถิ่นฐานใหม่ซึ่งต้องการการจัดการที่ถูกต้องเพื่อให้สภาพนั้นเป็นไปตามแผนที่ใดวางไว้

ในทั้ง 3 ระยะนี้ หน่วยงานสำคัญที่จะต้องเป็นตัวประสานหรือยื่นโรงอุทิศเวลา คือ หน่วยงานเจ้าของพื้นที่ ใค้แก่ สถานีประมงน้ำจืดนครสวรรค์ ซึ่งจะต้องทำหน้าที่สำคัญในการจัดการบริหารโครงการแต่ละระยะในรูปของคณะกรรมการ ซึ่งจะประกอบจากบุคคลหลายฝ่าย ใค้แก่ จากฝ่ายกรมประมง ฝ่ายราชการปกครองท้องถิ่น และฝ่ายราษฎรร่วมกันพิจารณา ในขั้นตอนของระยะที่ 3 อาจจะต้องมีข้าราชการจากหน่วยงานอื่นมาร่วมพิจารณาด้วย เช่น จากกรมพัฒนาที่ดิน กรมชลประทาน กรมส่งเสริมสหกรณ์ ฯลฯ เป็นต้น

งบประมาณที่จะใช้เพื่อโครงการพัฒนาบึงบอระเพ็ด

1. งบประมาณการลงทุนด้านวิศวกรรม

จากการคำนวณทางวิศวกรรมของวิศวกร จากคณะผู้ศึกษาโครงการพัฒนาและปรับปรุงบึงบอระเพ็ด ในปี 2524 ใค้ประมาณวงเงินงบประมาณที่จะต้องใช้โดยใค้มีทางเลือก 2 ทาง คือ มีระบบชลประทาน และไม่มีระบบชลประทาน ใค้ดังนี้

ก. มีระบบชลประทาน ระบบนี้ประกอบด้วยถนน ซึ่งเป็นคันดินอัดแน่นเสริมลูกรัง ความกว้างเฉลี่ย 5 เมตร ความยาว 34.2 กิโลเมตร คลองระบายน้ำ 2 คลอง ประศูระบายน้ำ 3 แห่ง ประตูควบคุมน้ำ 1 แห่ง เครื่องสูบน้ำไฟฟ้าและอุปกรณ์ 25 เครื่อง คลองจ่ายน้ำความยาวทั้งสิ้น 27 กิโลเมตร ระบบไฟฟ้าสำหรับการชลประทาน รวมทั้งค่าแบบและควบคุมงาน ระบบมีชลประทานนี้ มีข้อแตกต่างใค้เลือก 2 ทางเลือก ซึ่งจะต้องใค้งบประมาณแตกต่างกัน คือ สะพานในทางเลือกที่ 1 จะทำสะพาน 4 สะพาน แต่ละสะพานกว้าง 5 เมตร ความยาวรวมทั้งหมด 305 เมตร ส่วนทางเลือกที่ 2 ทำสะพานในลักษณะและจำนวนเท่าใค้เดิม แต่เพิ่มความยาวรวมเป็น 405 เมตร

งบประมาณที่กำหนดใค้ไว้เพื่อการนี้ แตกต่างกันใค้ดังนี้

ทางเลือกที่ 1 คือ ทั้งระบบประกอบด้วยสะพาน 4 แห่ง ความยาวรวม 305 เมตร ต้องใช้วงเงิน 183,457,000 บาท

ทางเลือกที่ 2 ทั้งระบบและประกอบด้วยสะพาน 4 แห่ง ความยาวรวม 405 เมตร ต้องใช้วงเงิน 186,347,500 บาท

ข. ไม่มีระบบชลประทาน ในระบบนี้จะมีถนน สะพาน ตามแบบเดิม แต่เพิ่ม ทอระบายน้ำขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 1 เมตร จำนวน 24 ท่อ รวมทั้งค่าออกแบบและควบคุมงาน และเช่นเดียวกัน ระบบที่ไม่มีชลประทานนี้ ทางฝ่ายวิศวกรได้เสนอทางเลือกสำหรับการก่อสร้าง สะพานทั้ง 4 แห่งไว้ 2 ทาง เพื่อคำนวณงบประมาณของการพัฒนาระบบนี้โดยความยาวสะพาน ต่างกันเป็น 305 เมตร และ 405 เมตร ดังนี้

ทางเลือกที่ 1 ประกอบด้วยถนน ทอระบายน้ำ ตลอดจนค่าออกแบบ และควบคุมงาน และสะพาน 4 แห่ง ความยาวรวม 305 เมตร จะต้องใช้วงเงิน 76,670,000 บาท

ทางเลือกที่ 2 เป็นระบบที่มีความยาวของสะพานรวมทั้งสิ้น 405 เมตร จะต้องใช้งบประมาณ 78,180,000 บาท

2. งบประมาณด้านการปรับปรุงสถานีประมง สถานีประมงบึงบอระเพ็ดเป็นเป้าหมาย สำคัญของโครงการพัฒนาบึงบอระเพ็ด เนื่องจากสถานีเก่าคับแคบไม่เหมาะสม ซากอุปกรณ์ทันสมัย ที่จะนำมาใช้เพื่อการค้นคว้าวิจัยที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ โครงการที่วางไว้ก็คือ การย้ายสถานี ประมงจากที่อยู่เดิมมาอยู่บริเวณคันไค้ของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซึ่งกว้างขวางกว่ามาก งบประมาณที่ประมาณ การไว้สำหรับการก่อสร้างอาคารใหม่ และอุปกรณ์สำคัญบางอย่าง จำนวนรวมทั้งสิ้น 120 ล้านบาท

3. งบประมาณด้านการชดเชยและการตั้งถิ่นฐานใหม่ การกำหนดงบประมาณการค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการชดเชยในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าบึงบอระเพ็ด ควรจะกระทำโดยอาศัยเงื่อนไขต่อไปนี้

ก. เนื่องจากได้มีการจัดรูปที่ดินเพื่อรองรับผู้ถูกน้ำท่วมและสำหรับผู้ที่ไม่ถูกน้ำท่วม ซึ่งต้องมีการเปลี่ยนแปลงจำนวนการถือครองที่ดินที่อยู่ในเขตของสถานีประมงไว้แล้ว ดังนั้น สำหรับผู้ที่ต้องการจะตั้งถิ่นฐานในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโดยยื่นคำขอเปลี่ยนแปลงการถือครองที่ดินจะ คิดให้ในราคาต่ำ เรียกว่าเป็นการชดเชยการเสียประโยชน์ในที่ดินที่จับจองไว้ โดยคิดค่าที่ผลที่

ปลุกแล้วให้ควยตามสมควร ซึ่งจะต้องอยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการพิจารณาค่าชดเชยที่จะตั้งขึ้น
ในกรณีพิเศษ อาจประกอบควย หัวหนาสถาบันประมง เจ้าหน้าที่ปกครองท้องถิ่น (จากจังหวัด
อำเภอ) เจ้าหน้าที่สำนักงานที่ดินจังหวัด ผู้แทนกรมประชาสงเคราะห์ เป็นต้น

ข. สำหรับผู้ไม่ประสงค์จะเช่าอยู่ในที่ดินของสถานีประมงน้ำจืดอีกต่อไป การชดเชย
ค่าที่ดินควรจะให้ตามราคาประเมินของสำนักงานที่ดิน แต่จะต้องอยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการ
ควย

ส่วนเกณฑ์กำหนดว่าจะให้ราคาค่าชดเชยเท่าใด เพื่อสามารถประมาณค่าใช้จ่าย
จ่ายได้นั้น จะพิจารณาดังนี้

1) ในกรณีที่ทุกครัวเรือน (2,006 ครัวเรือน) ตามที่ได้สำรวจไว้แล้ว ต้อง
การอยู่ในที่ดินนี้ต่อไป โดยยินยอมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่ทางสถานีประมงฯ จะกระทำ จะ
ต้องใช้งบประมาณขั้นต่ำ ดังนี้

ก) ค่าชดเชยที่ดิน กำหนดราคาขั้นต่ำไว้ร้อยละ 500 บาทเนื่องจากสถานี
จะต้องหาที่ดินชดเชยไว้ให้แล้ว พร้อมทั้งสาธารณูปโภคอำนวยความสะดวกของชุมชนควย

(1) สำหรับผู้นำน้าทวม ที่ดินในเขตถนนวงแหวนที่ถูกราษฎรเข้า
ยึดครองเป็นที่ทำกินทั้งหมดมีจำนวน 23,139 ไร่ มีจำนวนราษฎรที่แจ้งว่าอยู่ในเขตนี้จะต้องผู้น้ำ
ทวมนี้ 203 ครัวเรือน อย่างไรก็ตาม การให้ค่าชดเชยนั้น ได้เสนอแนะไว้แล้วว่า ควรจะให้
ทั้งหมด เฉพาะราษฎรที่ผู้น้ำทวมเท่านั้น แต่จะให้เพียง บางส่วน หรือในส่วนที่เกิดขึ้นมาจาก
จำนวนที่ได้กำหนดไว้ว่าให้ครัวเรือนละ 15 ไร่ เท่านั้น แต่ในขั้นตอนของการคิดเงินงบประมาณ
ช่วงนี้ จะคิดรวมทั้งหมดก่อน เพื่อจะดูวงเงินที่ต้องใช้ทั้งหมดโดยสมมติสถานการณ์ว่า ที่ดินในเขตที่
น้ำจะทวมเป็นของราษฎร 203 ครัวเรือนที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ในเขตนั้น

จะเป็นเงินรวมทั้งสิ้น 11,569,500 บาท

(2) สำหรับผู้อยู่นอกเขตถนนวงแหวน พื้นที่นอกเขตหนึ่งก็น้ำ มีทั้ง
หมด 45,631 ไร่ เราจะพิจารณาราว ๆ โดยการนำพื้นที่ที่เหลือจากการจัดรูปครัวเรือนละ 15
ไร้มากคิดงบประมาณการให้ค่าชดเชยที่ดิน

ในจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่ตั้งถิ่นฐานถาวร อยู่ในเขตรอบบึง
บอระเพ็ด เมื่อหักจำนวนที่อยู่ในเขตชั้นในของถนนวงแหวน 203 ครัวเรือนออกจะเหลือครัวเรือน
อีก 1803 ครัวเรือน จากจำนวนการถือครองที่ดินที่ได้ศึกษาพบว่าครัวเรือนในเขตรอบบึงบอระเพ็ด
ถือครองเป็นเจ้าของที่ดินครัวเรือนละ 36 ไร่ โดยเฉลี่ย เมื่อจะต้องลดจำนวนการถือครองลงมา

เหลือเพียง 15 ไร่ ก็จะเป็นว่าจำนวนที่ดินจะลดลงครึ่งเรือนละ 21 ไร่ นั่นคือจำนวนที่ดินที่จะ
ต้องให้ค่าชดเชยทั้งหมดเป็นจำนวน 37,863 ไร่ หรือคิดตามราคาค่าชดเชยขั้นต่ำที่จะกำหนดไว้
ละ 500 บาท ก็จะเป็นจำนวนเงิน 18,931,500 บาท

ข) ค่าใช้จ่ายอื่น นอกจากค่าชดเชยที่ดิน ก็ยังมีค่าสิ่งก่อสร้างและพืช
ผลรวมทั้งค่าขนย้าย ซึ่งจะต้องพิจารณากำหนดวงเงินไว้ให้ ในกรณีนี้จะคิดประมาณ 2,000,000
บาท ดังนั้นค่าชดเชยที่ดินและทรัพย์สินทั้งหมดที่ประเมินขั้นต่ำไว้ ในกรณีที่ทุกรัฐเรือนยินยอมอยู่ใน
เงื่อนไขของกรมประมง รวมทั้งสิ้นจะเป็นวงเงิน 32,501,000 บาท

2) ในกรณีที่อาจมีบางส่วนไม่ต้องการตั้งถิ่นฐานในเขตประมงอีกต่อไป กรม
ประมงจะต้องกันเงินจำนวนหนึ่งไว้เพื่อการนี้ และจะต้องเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการฯ ที่จะต้อง
พิจารณาว่าควรจะให้เท่าไรสำหรับแต่ละครัวเรือน ซึ่งเราคาดหมายว่า จะมีเพียงราษฎรส่วน
น้อยที่ไม่ต้องการเข้าตั้งถิ่นฐานอยู่ในเขตที่จัดให้ใหม่ อันหมายถึงว่าเขาเหล่านั้นจะต้องย้ายออกไป
จากที่อยู่เดิม โดยขอรับเงินค่าชดเชยที่ดินตามจำนวนที่มีและด้วยอัตราที่คณะกรรมการจะกำหนด
ในที่นี้จะกันวงเงินไว้ให้เป็นจำนวน 7,499,000 บาท

นั่นคือ กรมประมงจะต้องมีงบประมาณที่กันไว้สำหรับการชดเชยที่ดินทั้ง
หมด จำนวนอย่างน้อย 40,000,000 บาท

ในคําของการตั้งถิ่นฐานหรือชุมชนใหม่นั้น หน้าที่ของกรมประมงที่จะต้อง
จัดหาสิ่งสาธารณูปโภคที่สำคัญ ได้แก่ ระบบไฟฟ้า น้ำประปา ยุ้งฉาง หรือไซโลส่วนรวมสำหรับ
ชุมชนที่อาศัยอยู่ในเขตของกรมประมง ควรจะกันเงินเพื่อการนี้ไว้ประมาณ 25,000,000 บาท
ซึ่งจะรวมค่าใช้จ่ายในขั้นตอนของการเตรียมงานและค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดอื่นไว้ด้วยแล้ว

กล่าวโดยสรุป กรมประมงควรจะกันเงินไว้เพื่อการชดเชยค่าที่ดินและ
การตั้งถิ่นฐานใหม่ จำนวน 65,000,000 บาท (ตามตารางที่ 5-2)

จากตารางจะเห็นได้ว่าการพัฒนาบึงบอระเพ็ดจำเป็นต้องใช้งบประมาณ
สูงวงเงินที่จะใช้อยู่ระหว่าง 261.67 ล้านบาทจนถึง 368.59 ล้านบาทความแตกต่างของเงินบ
ประมาณดังกล่าวขึ้นอยู่กับลักษณะของการก่อสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐานที่จะให้แก่ชุมชน คือ ระบบ
การชลประทานและความยาวของสะพาน ถ้าจะสร้างระบบชลประทานงบประมาณก็จะสูงมาก แต่
เมื่อพิจารณาถึงผลไครยะยาว การปรับปรุงระบบชลประทานจะทำให้พื้นที่ชลประทานในฤดูแล้ง
เพิ่มขึ้น ราษฎรที่ต้องถูกจำกัดจำนวนที่ดินลง เนื่องจากการจัดรูปที่ดิน จะสามารถเพาะปลูกในที่

ตารางที่ 5-2 งบประมาณการลงทุนของโครงการพัฒนาจังหวัดบุรีรัมย์ บริเวณเทือกเขาพนมดงรัก มีการชลประทาน และไม่มีการชลประทาน

การลงทุนทั้งหมด (บาท)	มีสะพานยาว 305 เมตร		มีสะพานยาว 405 เมตร	
	มีการชลประทาน	ไม่มีการชลประทาน	มีการชลประทาน	ไม่มีการชลประทาน
งานการก่อสร้าง 1				
1. ถนน (คันดินอัดแน่นเสริมลูกรัง ความกว้างเฉลี่ย 5 เมตร บ ความยาว 34.2 กม.)	59,930,000	59,930,000	59,930,000	59,930,000
2. สะพาน (คอนกรีตเสริมเหล็กกว้าง 5 เมตร 4 แห่ง)*	8,390,000	8,390,000	11,140,000	11,140,000
3. คู่ออกแบบและควบคุมงาน	3,650,000	3,650,000	3,790,000	3,790,000
4. ทอระบายน้ำ (คอนกรีตเสริมเหล็ก 1 เมตรรวม 24 แห่ง)	-	4,700,000	-	-
5. คลองระบายน้ำ				
5.1 คลองระบายน้ำที่ 1 (กว้าง 20 ม.บ ยาว 12 กม.)	22,375,000	-	22,375,000	-
5.2 คลองระบายน้ำที่ 2 (กว้าง 6 ม.บ ยาว 1.0 กม.)	1,000,000	2	1,000,000	-
6. ประตูระบายน้ำ (3 แห่ง และประตูควบคุมน้ำ 2 แห่ง)	71,000,000	-	71,000,000	-
7. ระบบการชลประทาน				
7.1 เครื่องสูบน้ำไฟฟ้าและอุปกรณ์ (25 เครื่อง ๆ ละ 100 แรงม้า)	10,312,500	-	10,312,000	-
7.2 คลองจ่ายน้ำชลประทาน (ความยาวทั้งสิ้น 27 กิโลเมตร)	3,240,000	-	3,240,000	-
7.3 ระบบไฟฟ้าสำหรับการชลประทาน	3,560,000	-	8,560,000	-
รวม	183,457,000	76,670,000	183,597,000	75,290,000
งานการปรับปรุงสถานี				
8. การปรับปรุงสถานีประมง	120,000,000	120,000,000	120,000,000	120,000,000
งานการชกเขยที่กินและการตั้งถิ่นฐานใหม่ 2				
9. งบประมาณค่าชกเขยที่กิน				
9.1 ในเขตถนนวงแหวน	11,569,500	11,569,500	11,569,500	11,569,500
9.2 นอกเขตถนนวงแหวน	18,931,500	18,931,500	18,931,500	18,931,500
10. ค่าใช้จ่ายอื่น (ค่าขนย้าย, พิษผล)	2,000,000	2,000,000	2,000,000	2,000,000
11. สาธารณูปโภค				
11.1 เตรียมการ	3,000,000	3,000,000	3,000,000	3,000,000
11.2 สาธารณูปโภค	20,000,000	20,000,000	20,000,000	20,000,000
11.3 เบ็ดเตล็ด	2,000,000	2,000,000	2,000,000	2,000,000
รวม	57,501,000	57,501,000	57,501,000	57,501,000
12. งบสำรอง (งบประมาณกันไว้สำหรับให้ค่าชกเขยที่กิน ในกรณีที่บางส่วนไม่ได้อยู่ในเขตประมง ประมาณ 2,000 ไร่)	7,499,000	7,499,000	7,499,000	7,499,000
รวมทั้งหมก	368,457,000	261,670,000	368,597,000	260,290,000

ที่มา : 1. ฝ่ายวิศวกร A.I.T. คณะที่ปรึกษาโครงการพัฒนาจังหวัดบุรีรัมย์
2. ฝ่ายสังคม สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ดินของคนไคผลเต็มทีตลอดปี แทนที่จะปลูกได้เพียงฤดูเดียวและยังต้องประสบปัญหาปริมาณน้ำที่ไม่สามารถจะควบคุมได้อย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งทำให้รายไร่ใช้ที่ดินของคนไคเต็มทีตามจำนวนที่ดินที่ถือครองอยู่ การลงทุนเพิ่มอีกเพียงไม่ถึง 150 ล้านบาทเพื่อสร้างระบบชลประทานจะช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวได้อย่างดีที่สุด ซึ่งกรมประมงควรพิจารณาถึงผลที่จะได้ดังกล่าวและให้ความสำคัญแก่การพัฒนาพื้นที่รอบบึงบอระเพ็ด โดยการสร้างระบบชลประทานควบคู่ไปกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการตั้งถิ่นฐานในคานของการจัดรูปที่ดิน ซึ่งจะรับกันได้เป็นอย่างดีสำหรับการปรับปรุงสถานี่ประมงเพื่อให้เป็นที่ที่สามารถให้บริการทั้งในคานการส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้สมัยใหม่ทางการประมงน้ำจืดแก่ชุมชนอย่างกว้างขวาง

รูปแบบการตั้งถิ่นฐานใหม่ในเขตรอบบึงบอระเพ็ด

ในจำนวนเนื้อที่ทั้งหมดของเขตรอบบึงบอระเพ็ด และ บริเวณโดยรอบซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกรมประมง 132,737 ไร่ นั้น หลังจากได้รับการพัฒนาด้วยการสร้างถนนวงแหวนซึ่งจะเป็นเสมือนพังกั้นน้ำไว้ จะทำให้อาณาเขตพื้นน้ำเพิ่มขึ้นจนมีจำนวนถึง 87,106 ไร่ ดังนั้นจะเหลือพื้นที่ที่อยู่นอกเขตพังกั้นน้ำอีก 45,631 ไร่ อันเป็นเนื้อที่ที่จะต้องนำมาจัดรูปใหม่เพื่อให้การใช้ประโยชน์ในที่ดินทำได้เต็มที่ และสามารถควบคุมการเจริญเติบโตของชุมชนให้อยู่แต่เพียงขอบเขตที่กั้นไว้ให้เท่านั้น ซึ่งจะเป็นการช่วยลดมลพิษจากการใส่ปุ๋ยและยาฆ่าแมลงที่จะไหลลงสู่แหล่งน้ำได้ดี เนื่องจากชุมชนใหม่จะถอยออกไปห่างจากบึงพอสสมควร ประกอบกับการจัดวางผังชุมชนและที่ดินใช้ประโยชน์ทางเกษตรกรรมอย่างเป็นสัดส่วนกว่าที่เป็นอยู่เดิม

สำหรับที่ดินที่อยู่นอกเขตพังกั้น จำนวน 45,631 ไร่ นั้น เห็นการสมควรที่กรมประมงจะกั้นที่ดินส่วนหนึ่งไว้เพื่อกิจการการเลี้ยงและแพร่พันธุ์ปลาน้ำจืดหรือกิจกรรมอื่นที่จำเป็น และส่วนที่เหมาะสมที่สุด ควรจะเป็นคานเหนือของบึงทางแถบตำบลทับกฤช อำเภอชุมแสง จากสุดเขตทางคานเหนือลงมาจนสุดขอบพังกั้น เป็นเนื้อที่ประมาณ 19.5 ตารางกิโลเมตร หรือ 12,188 ไร่ (ดูแผนที่ที่ 5-1)

เมื่อหักจำนวนที่ดินที่สงวนไว้เพื่อกิจกรรมของกรมประมงแล้ว สิ่งที่จะต้องนำมาพิจารณาก็คือ จำนวนที่ดินที่จะต้องนำมาจัดรูป ที่ดินที่เหลือมีประมาณ 51.5 ตารางกิโลเมตร¹ หรือ

¹ พื้นที่เขาพนมเศษ ซึ่งมีอยู่ประมาณ 2 ตารางกิโลเมตรไม่นับรวมอยู่ในจำนวนที่ดินใช้ประโยชน์

32,188 ไร่ เพียงพอสำหรับการนำมาจัดรูปโฉมแปลงที่ดินที่โครงการจะอยู่ในพื้นที่ต่อไป ซึ่งเป็นจำนวนเกือบทั้งหมดของราษฎรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เดิม

สำหรับการพิจารณาจัดรูปที่ดิน จะพิจารณาโดยตั้งสมมติฐานว่า ราษฎรที่อยู่ในพื้นที่ทุกครัวเรือนยินยอมรับเงื่อนไขของกรมประมงที่จะอยู่ในเขตนี้ โดยต้องมีการเปลี่ยนแปลงทั้งจำนวนที่ดินถือครองและที่ตั้งถิ่นฐาน เพื่อที่เราควรมีแนวทางการวางชุมชนอย่างไรจึงจะให้ชาวบ้านทั้งหมดตามจำนวนที่ศึกษาไว้คือ 2,006 ครัวเรือนเข้าอยู่อาศัยในถิ่นฐานหรือชุมชนใหม่ได้ครบถ้วน

จากจำนวนที่ดินที่เหลือภายหลังที่แบ่งกันไว้สำหรับกิจการของกรมประมงแล้ว กำหนดว่าด้วยการช่วยเหลือในการพัฒนาปรับปรุงดินและระบบชลประทาน เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากที่ดินได้เต็มที่ ที่ดินเพาะปลูกเพียงครัวเรือนละ 15 ไร่ น่าจะพอและจะต้องมีที่ดินจำนวนหนึ่งไว้สำหรับสาธารณูปโภคของชุมชนด้วย

เมื่อพิจารณาจากจำนวนที่ดินที่เหลือ 32,188 ไร่ จะเป็นที่ดินที่จะจัดให้แก่ราษฎรครัวเรือนละ 15 ไร่ จำนวน 2006 ครัวเรือน รวมเป็น 30,090 ไร่ จะเห็นได้ว่ายังคงมีที่ดินที่จะใช้เพื่อประโยชน์สาธารณะอีกถึง 2,098 ไร่

การจัดชุมชนใหม่

เนื่องจากราษฎรที่อยู่ในเขตนี้มีอาชีพที่พอจะมองเห็นได้ชัดอยู่ 2 กลุ่ม คือ เกษตรกร (นาข้าว พืชไร่ และนาบัว) กับประมง ส่วนกลุ่มอาชีพอื่นแม้มีประปราย การจัดที่ดินจึงจะคำนึงถึงกลุ่มทั้งสองนี้เป็นสำคัญ

ดังที่กล่าวแล้วว่า เราตั้งสมมติฐานไว้ว่าจะสามารถมีที่ดินพอที่จะจัดให้แก่ราษฎรทุกครัวเรือนที่มีหลักฐานว่าได้ตั้งถิ่นฐานทำมาหากินอยู่ในที่ดินนี้ จึงอาจมีปัญหายูบย่างในกรณีนี้เดิมไม่มีที่ดินของตัวเอง แต่เช่าที่ดินผู้อื่นทำ เราอาจจะแก้ปัญหาสำหรับกลุ่มคนที่ไม่มีที่ดินโดยการให้ที่ดินที่อยู่อาศัย แต่ที่ดินทำกินนั้นให้ใช้วิธีเช่าซื้อโดยมีกำหนดเวลาการชำระเงิน เมื่อสิ้นสุดเวลาแล้วก็จะได้ครอบครองสิทธิทำกินในที่ดินนั้น เช่นเดียวกับผู้เคยเป็นเจ้าของที่ดินคนอื่น ๆ คือไม่มีสิทธิซื้อขายเปลี่ยนโอน นอกจากการโอนให้ทายาทเป็นมรดกเท่านั้น

เนื่องจากกลุ่มเกษตรกรเป็นกลุ่มที่ใหญ่ที่สุด การจัดรูปที่ดินจึงต้องคำนึงถึงกลุ่มนี้มากกว่ากลุ่มอื่น โดยมีเงื่อนไขของการจัดรูปที่ดินใหม่นี้ว่า ที่ดินทำกินจะต้องอยู่ไม่ไกลเกินที่จะออกไปทำงานในไร่นาได้สะดวก ด้วยเงื่อนไขนี้ จึงต้องจัดแบ่งการตั้งถิ่นฐานใหม่ออกเป็นกลุ่มย่อยตามความเหมาะสม โดยจัดกลุ่มการตั้งบ้านเรือนอยู่แยกจากที่ดินทำกินในลักษณะการจัดชุมชนของนิคมสร้างตนเอง

ทางเลือกการจัดการกรณีมีการพัฒนาตามโยธาณนวงแหวน

1. ทางเลือกที่ 1 เพื่อการตั้งถิ่นฐานชุมชน (Model 1)

พื้นที่บึงบอระเพ็ด 132,737 ไร่ จะต้องถูกกันเพื่อยกระดับพื้นผิวน้ำภายในเขตถนนวงแหวน 87,106 ไร่ ดังนั้นขอบเขตภายนอกพังกั้นน้ำหรือถนนวงแหวนนี้จะเหลืออยู่ทั้งหมด 45,631 ไร่ กรมประมงมีนโยบายขยายที่ทำกรสถานีประมงน้ำจืด บึงบอระเพ็ด ออกไปอีกโดยวางแผนการขยายไปทางบ้านแควใหญ่และบ้านหนองคูก ในพื้นที่ 1,400 ไร่ และเมื่อหักพื้นที่เขاطนมพิเศษและปลายสุดของบึงบอระเพ็ดที่โอบเขاطนมพิเศษไว้อีกประมาณ 1,000 ไร่แล้ว พื้นที่เหลือจริง ๆ คือ 43,231 ไร่ ซึ่งจะได้นำมาวางแผนจัดสรรให้กับราษฎรในเขตของกรมประมง ดังต่อไปนี้คือ

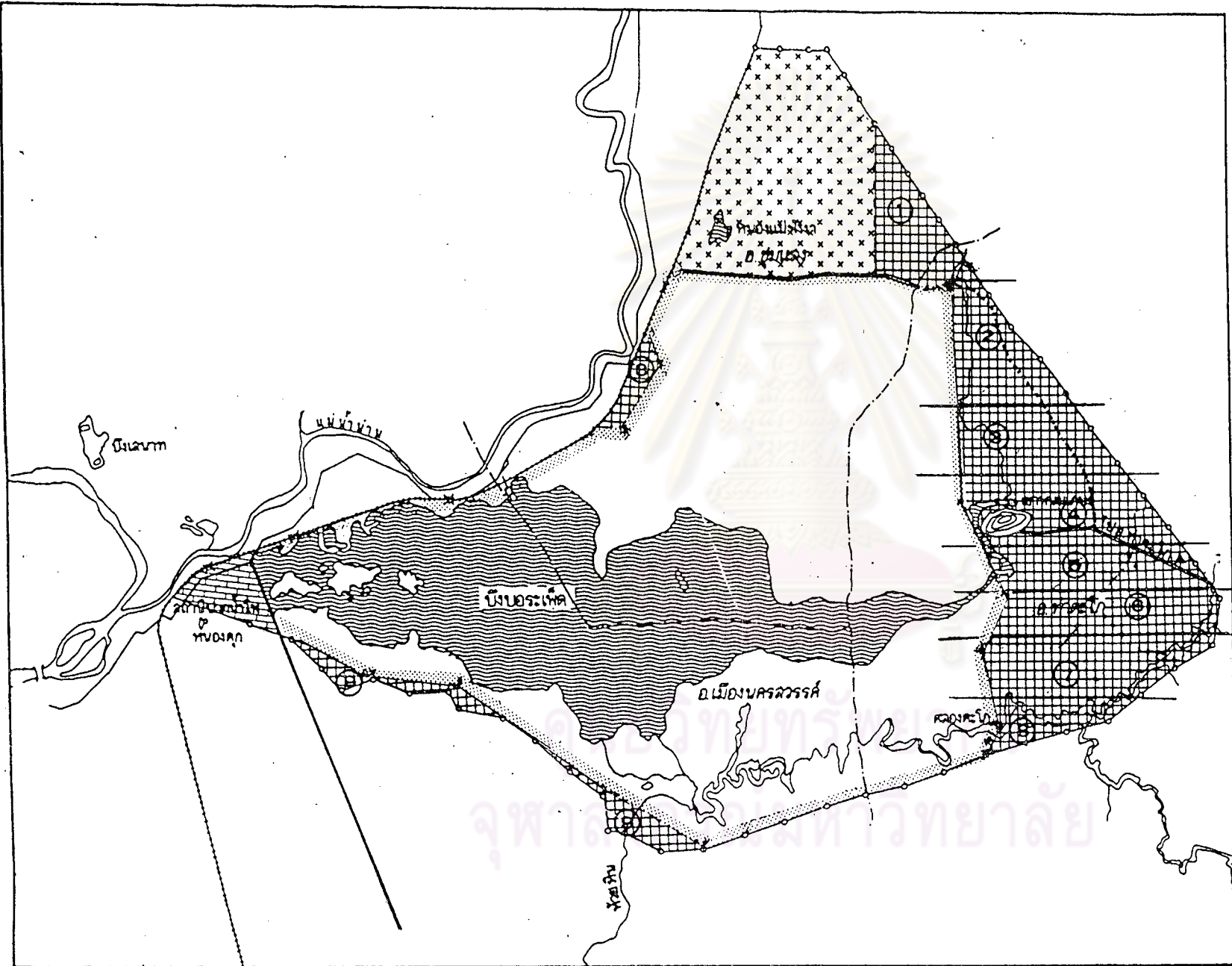
ก. จัดสรรที่ดินอยู่อาศัยและที่ดินทำประโยชน์ให้แก่ 2,006 ครัวเรือน จะได้รับครัวเรือนละ 15 ไร่ คิดเป็นพื้นที่ทั้งหมด 30,090 ไร่ แยกออกเป็นชุมชนกลุ่มย่อยแล้วแต่ความเหมาะสม โดยพิจารณาระยะทางที่จะใช้เพื่อการเดินทางไปทำงานในไร่นาเป็นสำคัญ

ข. พื้นที่สำหรับสาธารณะประโยชน์และการบริการสาธารณูปโภค สาธารณูปการประมาณ 2000 ไร่ ให้แก่ชุมชนย่อยที่ได้รับการวางแผนนี้

ค. ส่วนที่เหลือจากการจัดสรรให้กับราษฎรและชุมชนตั้งใหม่แล้วจะกันไว้สำหรับเป็นพื้นที่กิจกรรมของกรมประมง จำนวน 11,141 ไร่ ในที่นี้ได้พิจารณาหาพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับเป็นพื้นที่กิจกรรมของกรมประมงไว้ว่า บริเวณด้านเหนือของพังกั้นน้ำขึ้นไป คือ ในเขตตำบลทับกฤช อำเภอลำลูกกา จากแนวถนนร.พ.ช. ขึ้นไปจนถึงที่บ้านคลองปลากด เป็นอันสุดเขตของกรมประมง (ดูจากแผนที่ 5-3)

2. ทางเลือกที่ 2 เพื่อการตั้งถิ่นฐานชุมชน (Model 2)

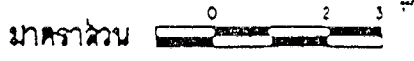
สำหรับทางเลือกที่ 2 เพื่อการจัดตั้งชุมชนนี้จะเสนอแนวทางการตั้งเป็นศูนย์กลางชุมชนเฉพาะเพื่อการอยู่อาศัย โดยพิจารณาจากสภาพทางกายภาพของพื้นที่ และสภาพชุมชนในปัจจุบัน การกำหนดให้มีการรวมเป็นชุมชนเดียวกัน ก็เพื่อการวางแผนจัดระบบสาธารณูปโภคของชุมชนได้อย่างมีระเบียบและให้การบริการได้อย่างทั่วถึงตามทฤษฎี sector ของ ฮอยท์ จัดการใช้ที่ดินในด้านต่าง ๆ ในเขตเมืองว่าควรจะมีลักษณะเป็นส่วนหรือเป็นโซน อาจนำมาใช้จัดการสำหรับพื้นที่นี้ได้ คือ แยกส่วนของที่อยู่อาศัยและการค้า อุตสาหกรรมท้องถิ่น และสถานที่ประกอบอาชีพ

แผนที่แสดง Model 1

สัญลักษณ์

- แนวพังกันน้ำ
- พื้นที่เพื่อกิจกรรมของชุมชน
- พื้นที่กลุ่มพื้นที่เพื่อการพักผ่อน
- พื้นที่ชายฝั่งเพื่อการพักผ่อน

แผนที่ 5-3

ที่มา

การศึกษาความเหมาะสมในการตั้งถิ่นฐาน บริเวณบึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์

พื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการวางแผนเป็นศูนย์กลางชุมชน จากสภาพทางกายภาพ
พื้นที่ สามารถที่จะเสนอแนะพื้นที่ชุมชนได้เป็น 2 แห่งคือ

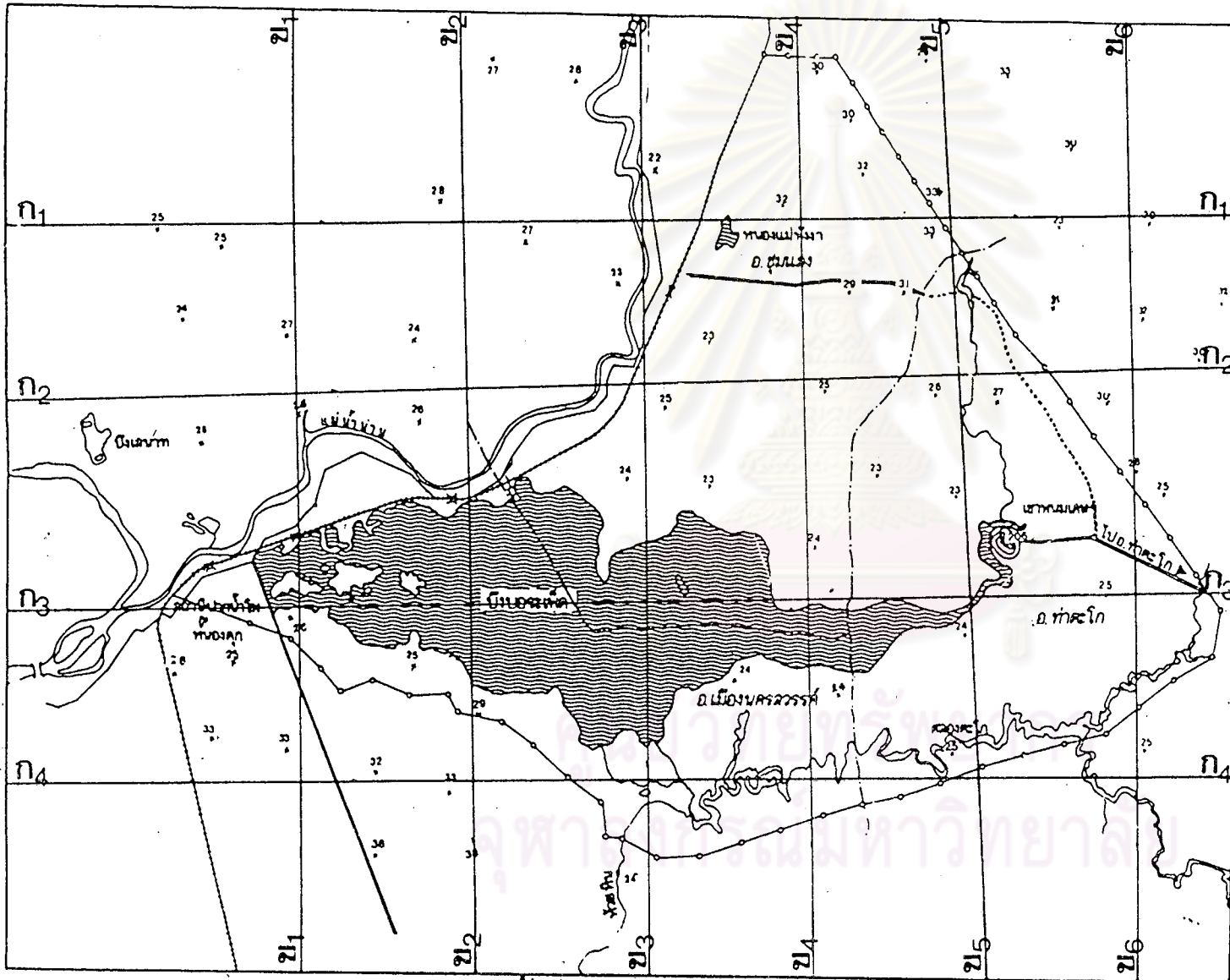
ก. บริเวณชุมชนด้านทิศเหนือของบึงบอระเพ็ด

การเลือกเอาพื้นที่บริเวณนี้เป็นที่ตั้งถิ่นฐานชุมชนใหม่ พิจารณาจากสภาพทาง
กายภาพ ระดับความสูงของพื้นที่ที่เหมาะสมกับการได้รับเลือกเป็นที่ตั้งชุมชน เพราะมีระดับความสูง
จากระดับน้ำทะเลปานกลางสูงกว่าพื้นที่บริเวณข้างเคียง และนอกจากนี้สภาพเดิมของชุมชนก็ยังมี
ส่วนสัมพันธ์ใหม่การพัฒนาเพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนใหม่ ที่จะเกิดขึ้นจากการวางแผนการ
ตั้งชุมชนต่อไป (แผนที่ภาคตัด 5-4, 5-5, 5-6)

สภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม ในลักษณะของชุมชนใหม่ในเขตบึงบอระเพ็ด ที่
กำหนดไว้มีวัดหนองแม่พังงา และโรงเรียนหนองแม่พังงาเป็นศูนย์กลาง ซึ่งเส้นทางคมนาคมภายใน
ในชุมชนและออกไปภายนอกจะมีถนนติดต่อถึงกัน และนอกจากนี้ยังมีโรงเรียนอื่น ๆ บริเวณรอบ
นอกบึงบอระเพ็ดอีก 7 โรงเรียนอยู่ เป็นระดับประถมศึกษา (ป.1-ป.6) ทางด้านการศาสนา นอก
จากวัดหนองแม่พังงา ซึ่งเสนอให้เป็นศูนย์กลางของชุมชนแล้ว ยังมีวัดอีก 2 แห่งในเขตตำบลทับ
กฤช อยู่ทางทิศตะวันออก คือ วัดหนองโพธิ์และวัดทุ่งแวง เส้นทางติดต่อสถานที่ต่าง ๆ เหล่านี้
จะใช้ถนน รพช. (แผนที่ที่ 5-7)

การสาธารณสุขและอนามัย ในเขตตำบลทับกฤชมีสถานอนามัยอยู่แล้ว ซึ่ง
เส้นทางเดินทางสะดวก แต่เมื่อมีการจัดตั้งชุมชนใหม่ขึ้น สถานอนามัยเดิมก็จะอยู่ค่อนข้างไกล
ดังนั้นจึงควรมีการขยายที่ทำการไปไว้ในเขตของชุมชน หรือเพิ่มขึ้นใหม่อีก เพื่อบริการทางด้าน
สุขภาพอนามัยแก่ราษฎรได้อย่างเพียงพอ

การกำหนดขอบเขตชุมชนเพื่ออยู่อาศัยแยกกับที่ดินทำประโยชน์ เช่น ที่นา
ที่ไร่และที่สวน รัฐจะต้องให้การบริการที่อำนวยความสะดวกแก่เกษตรกร เพื่อจัดการขนส่งผลผลิต
เกษตรกรไปสู่ตลาดได้รวดเร็วและโดยที่ผลผลิตส่วนใหญ่จะเป็นข้าว สถานที่เก็บผลผลิตทางการเกษตร
เช่น ยุ้งฉาง หรือไซโล จึงเป็นสิ่งสำคัญต่อเกษตรกรด้วย นอกจากนี้ ระบบสาธารณูปโภคอื่น เช่น
ไฟฟ้าเข้าสู่ชุมชน สถานะของการมีไฟฟ้าใช้ในเขตตำบลทับกฤช บางหมู่บ้านมีไฟฟ้าใช้มาตั้งแต่ปี พ.ศ.
2510 มาแล้ว เช่น บ้านทับกฤชเหนือ สำหรับบ้านคลองปลากตโน มีไฟฟ้าใช้ตั้งแต่ปี 2512 และ
ยังมีอีกหลายหมู่บ้านของตำบลทับกฤชที่อยู่ในโครงการเร่งรัดพัฒนาไฟฟ้าชนบทของการไฟฟ้าส่วนภูมิ
ภาคอยู่เช่นกัน

แผนที่แสดง

ระดับความสูงค่าของภูมิประเทศ

สัญลักษณ์

หมายเหตุ

1. ตัวเลขที่แสดง เป็นความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง
2. รูปตัดแนว ก-ก จากแผนที่รูปตัดแนว ข-ข จากแผนที่

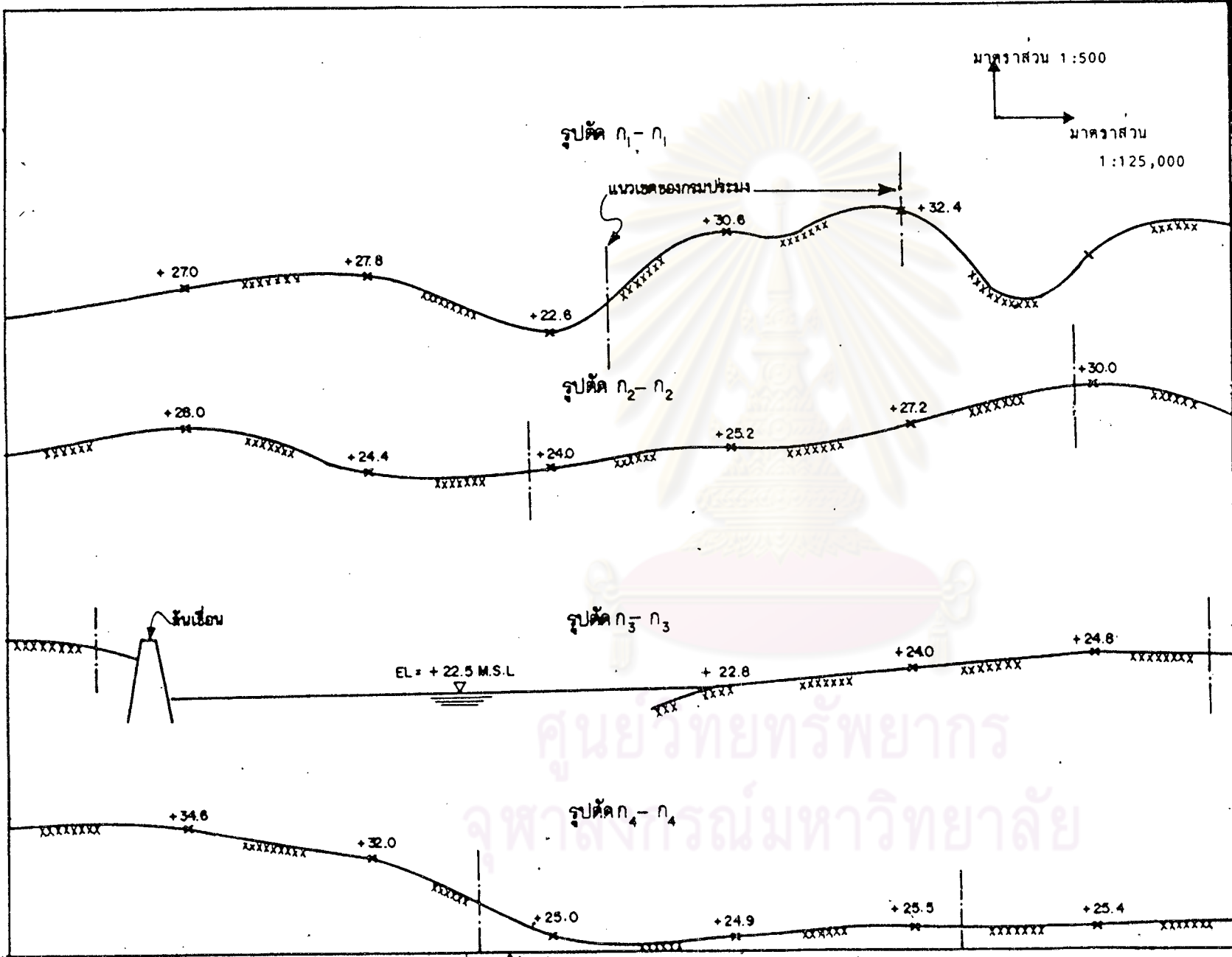
มาตราส่วน 0 1 2 3 กิโลเมตร

แผนที่ 5-4

ที่มา แผนที่ทหาร

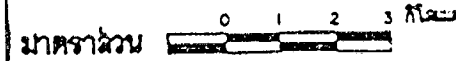
การศึกษาความเหมาะสมในการตั้งถิ่นฐาน บริเวณบึงบอระเพ็ด จังหวัดนครพนม

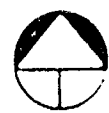
แผนที่แสดง

รูปตัดขวางแนว ก-ก

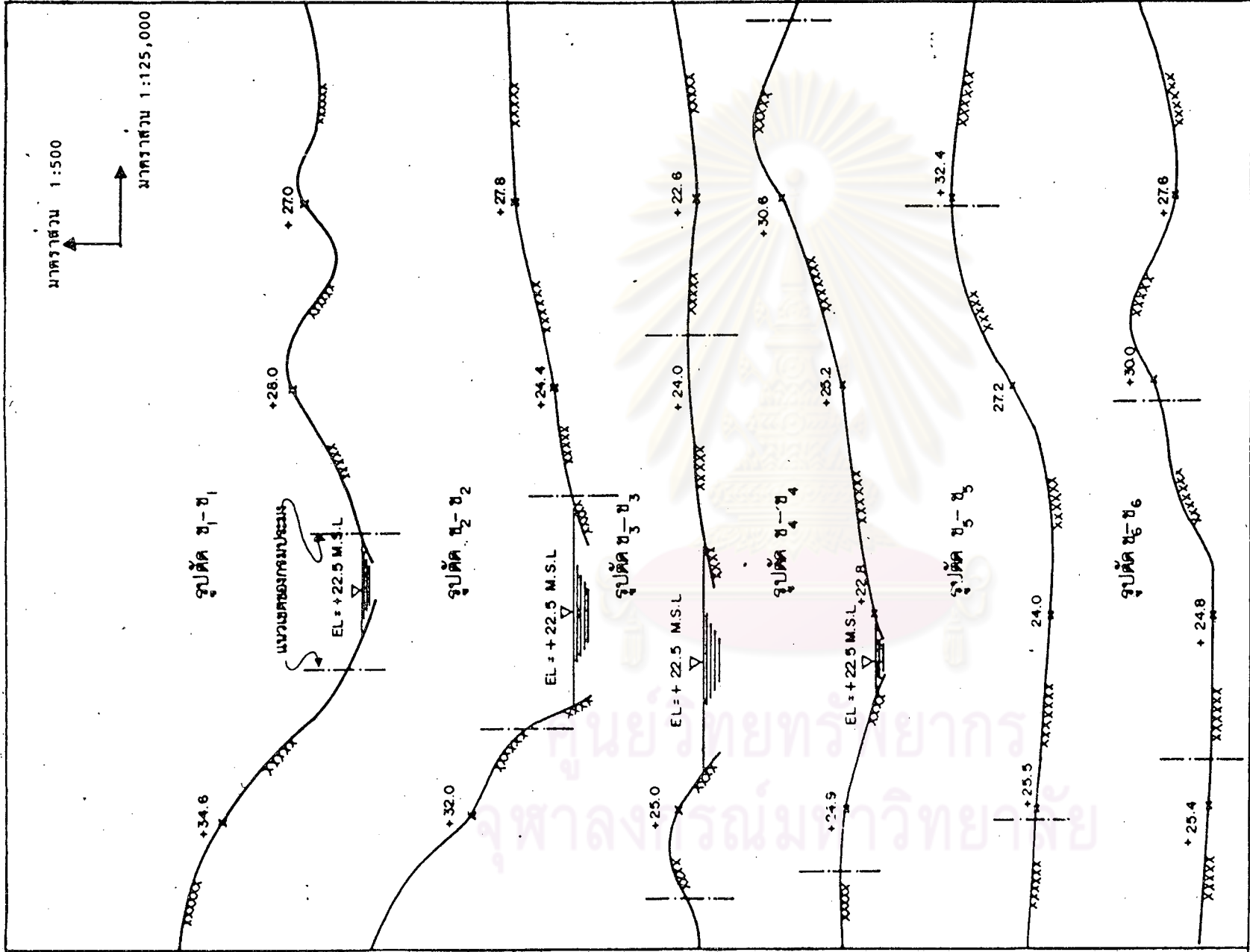
สัญลักษณ์

แผนที่ 5 - 5

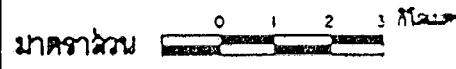
ที่มา กรมแผนที่ทหาร

แผนที่แสดง

รูปตัดขวางแนว ช-ช

สัญลักษณ์

แผนที่ 5 - 6

ที่มา กรมแผนที่ทหาร

แผนที่แสดง

Model 2

สัญลักษณ์

เส้นถนนวงแหวน หรือผนังกันน้ำ ตามโครงการพัฒนาบึงบอระเพ็ด

○ บริเวณชุมชนบ้านตะพานหิน

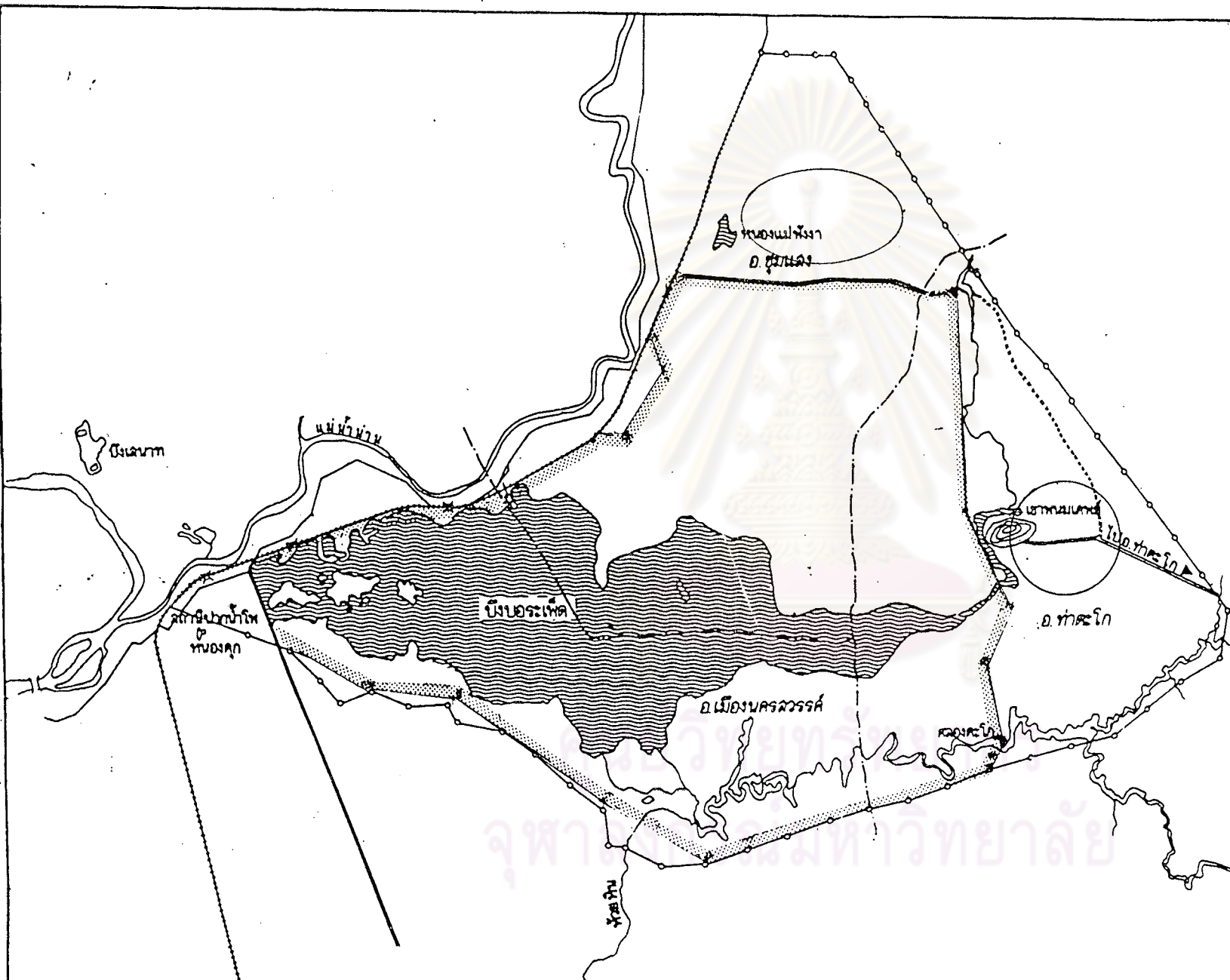
○ บริเวณชุมชนบ้านหนองขี้เหล็ก

มาตราส่วน 0 1 2 3 กม.

แผนที่ 5-7

ที่มา

การศึกษาความเหมาะสมในการตั้งถิ่นฐาน บริเวณบึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์

ข. บริเวณชุมชนด้านทิศตะวันออกของกิ่งบ่อระเพ็ด

การกำหนดขอบเขตของชุมชนที่อยู่อาศัยในอำเภอทาดะโกโดยจะเอาแนวถนนซึ่งเป็นเส้นทางสัญจรระหว่างบ้านพนมเศษเหนือ ตำบลพนมเศษ กับบ้านไคเมะรีน ตำบลพนมรอกที่จรดกับลำคลองตะโก เป็นแกนการวางแผนชุมชนขนาดใหญ่ที่จะนำเอาระบบสาธารณูปโภคเดิมมาใช้ประโยชน์ที่คุ้มค่าที่สุด (แผนที่ 5-7) พื้นที่จะต้องมีการปรับระดับทางกายภาพของที่ดินไม่ให้มีความแตกต่างกันมาก เพื่อการใช้ระบบสาธารณูปโภคสำหรับส่วนรวมให้มีประสิทธิภาพได้มากที่สุด

การสาธารณูปโภคอื่นที่จำเป็นอีก เช่น ไฟฟ้า ประปา เนื่องจากทำเลที่ตั้งถิ่นฐานใหม่ตามข้อเสนอแนะนี้อยู่กึ่งกลางระหว่างบ้านพนมเศษใต้ และบ้านวังมหากกรซึ่งเป็นหมู่บ้านที่มีระบบสาธารณูปโภคอย่างทั่วถึงพอสมควร เช่น ทั้งสองหมู่บ้านมีไฟฟ้าใช้มาตั้งแต่ปี 2512 แล้ว ดังนั้นจึงง่ายที่จะจัดระบบไฟฟ้าภูมิภาคนี้เข้าสู่ถิ่นฐานใหม่ ส่วนน้ำกินน้ำใช้ ราษฎรรอบบึงบ่อระเพ็ดส่วนใหญ่จะใช้น้ำบาดาลหรือมีการขุดบ่อน้ำดื่ม แต่ในเขตตำบลพนมรอก ได้มีการเริ่มสำรวจการประปามาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 แล้ว

3. ทางเลือกที่ 3 (Model 3)

เสนอให้คงสภาพเดิมไว้ โดยจ่ายเป็นค่าชดเชยและเงินช่วยเหลือแก่ 203 ครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบถูกน้ำท่วมจากการสร้างทางกั้นน้ำหรือถนนวงแหวน ทั้งนี้เพื่อเป็นการลดผลกระทบทางอ้อมในกรณีที่จะต้องจัดหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยให้ราษฎรกลุ่มนี้ในพื้นที่ส่วนที่เหลือของกรมประมง อย่างไรก็ตามในกรณีนี้ กรมประมงก็อาจขอความร่วมมือจากหน่วยราชการอื่น เช่น กรมประชาสัมพันธ์ หรือ กรมป่าไม้ ฯลฯ เพื่อจัดหาพื้นที่อื่นในจังหวัดนครสวรรค์หรือในจังหวัดข้างเคียงอื่น ที่มีพื้นที่รองรับกลุ่มชาวบ้านที่ได้รับความเดือดร้อนนี้ได้

สรุปการจัดตั้งชุมชนใหม่ นอกเขตถนนวงแหวนของกรมประมง ซึ่งได้เสนอแนะแนวทางไว้ 3 ลักษณะการวางแผนทางเลือก คือ การจัดตั้งชุมชนด้วยการแบ่งชุมชนย่อยตามความเหมาะสม โดยพิจารณาระยะทางที่จะใช้เพื่อการเดินทางไปทำงานในไรนาเป็นสำคัญ โดยสร้างเงื่อนไขให้กับราษฎรว่า จะต้องยอมรับการจัดการที่ดินและการจัดสรรที่ดินในแต่ละชุมชน ที่กรมประมงวางแผนให้ คือ ได้รับที่ดินครัวเรือนละ 15 ไร่ อย่างไรก็ตาม กรมประมงก็จะมีโครงการพัฒนาปรับปรุงพื้นที่ที่เหลืออยู่เพื่อให้มีประสิทธิภาพ และมีความเหมาะสมสำหรับการพัฒนาให้เป็นศูนย์ชุมชนเพื่อการเกษตรต่อไป ในอีกกรณีหนึ่งคือ การวางแผนจัดตั้งชุมชนเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยโดยเฉพาะเป็นศูนย์กลางชุมชนขนาดใหญ่ 2 ชุมชน คือชุมชนทางด้านทิศเหนือ และชุมชนทางด้านทิศตะวันออกของบึงบ่อระเพ็ด ซึ่งในบริเวณนี้เป็นพื้นที่ชุมชนขนาดใหญ่อยู่แล้ว และมีความสามารถที่จะ

ให้บริการแก่ชุมชนได้ เนื่องจากการมีระเทศชุมชนเดิม มีกิจการในการให้บริการต่าง ๆ เช่น การบริการทางการศึกษา (โรงเรียนในชุมชน) การมีความพร้อมทางด้านศาสนา เช่น มีวัด เป็นศูนย์ชุมชน เป็นต้น และทางเลือกที่ 3 คือ ใ้คงสภาพเดิมไว้ เพียงแต่จะต้องให้การช่วยเหลือแก่ชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการสร้างผนังกันน้ำ ด้วยการจ่ายเงินค่าชดเชยค่าสูญเสียผลประโยชน์ต่าง ๆ ซึ่งอาจช่วยลดปัญหาความขัดแย้งกันในระหว่างกลุ่มชาวบ้าน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย